12 OLDAL ✠ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam — Subotica, SZERDA 1925 május 20. — 135. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. :. Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 1. (Rossia-Foncière-palota)

Magyar szinház, magyar mükedvelők

Hirt adtunk róla, hogy a budapesti szerbek nemzeti kulturájuk ápolása és fejlesztése érdekében ujjáalakitották a háboru előtt már harminc évig müködő *Sloga* dalegyletet, melynek alapszabályai szerint jugoszláv honos szerbek is rendes tagjai lehetnek. S egy nappal később, hogy a beogradi Vreme a szerb kultura uj hidfőjének ujrafölépitéséről beszámol, kapjuk a hirt, hogy a belügyminisztérium a magyar mükedvelő társaságok müködésének betiltását már „megfontolás tárgyává" tette.

A mükedvelő társaságok legnagyobb részét a szinház utáni vágyakozás hivta életre. Azért van sok magyar mükedvelő társaság, mert a magyarságnak nincs egyetlen szinháza sem. Ahol nincs orvos, elszaporodnak a kuruzslók. A szinházhoz szokott tömeg kulturéhségét tiltó rendszabályokkal nem lehet kielégiteni. Ha nincs szinház, megelégszik a szinház pótszerével: a mükedvelő előadásokkal. Talán igaz, hogy a régi magyar uralom alatt ezen a területen kevesebb szláv mükedvelő előadást tartottak, mint ahány magyarnyelvü előadást rendeznek most. A magyarországi szerbeknek azonban nem volt olyan égető szüksége szinház pótszerre, mert volt szinháza. Noviszadon állandó szerb szinház volt s Zomborban és Szubotican is rendszeresek voltak szláv sziniszezónok. A magyarországi szerbeknek voltak szinházaik s a jugoszláviai magyaroktól el akarják venni még a mükedvelőket is? Mi soha nem voltunk azon az állásponton, mely az itt élő magyarságot akarja felelőssé tenni a régi magyar uralom alatt élt szerbeket ért sérelmekért. De azok, akik azt az életet elnyomatásnak bélyegezték, nem járulhatnak hozzá olyan megoldáshoz s nem helyeselhetnek olyan intézkedést, mely az itt élő magyarságnak kevesebb kulturszabadságot igér, mint amennyiben a magyarországi szerbségnek része volt. Budapesten alakult meg a nagymultu s gyönyörü eredményeket teremtő *Matica* s a vajdasági magyarság nem alakithat irodalmi egyesületet; a noviszadi *szerb* szinház magyar uralom alatt is müködött s most a magyar mükedvelő előadások tartását is meg akarják tiltani.

Ennek a rideg álláspontnak indokait egy nyilatkozat igyekszik megvilágitani, melyet a Bácsmegyei Napló tegnapi számában közölt. A nyilatkozat szerint a magyar mükedvelő társaságoknak azzal kellene dokumentálni az állameszméhez való ragaszkodást, hogy szerb nyelvü előadásokat is tartanak. Nincs olyan magyar ebben az országban, aki becsülettel és hüséggel ne dokumentálhatná az állameszméhez való törhetetlen ragaszkodást. Akik itt maradtak s akik itt élnek, azok ezt az *alattvalói engedelmességet* tették elhatározásuk alapjává. Az itt élő magyarságnak nincs, de nem is lehet sem olyan törekvése, sem olyan földalatti gondolata, mely nem lenne harmóniában az állameszme legteljesebb tiszteletével. Ez a tisztelet a mi meggyőződésünk szerint is ró kötelességeket a mükedvelő társaságokra, de mi más feladatok vállalásában ismerjük fel ezeket a kötelességeket. Időnkint a magyar mükedvelő társaságoknak magyarra leforditott szerb darabokat is kellene játszaniok, hogy a maguk módján s a maguk eszközeivel ezáltal is lehetővé tegyék a szerb-magyar kulturközeledést s hogy az ország magyarságát a szerb irodalom alkotásaival is megismertessék. Ugyis — és joggal — sok kifogást lehet emelni a magyar mükedvelő társaságok repertoárja ellen, mely tökéletesen elhanyagolja az irodalmi szempontok érvényesülését. Az irodalmi szempontoknak a szinpadról való teljes leszoritását némileg le tudnák vezekelni, ha legalább a szerb irodalom jelesebb alkotásaival ismertetnék meg olykor-olykor a magyar közönséget.

Azt azonban ne kivánják a magyar nyelv ápolására s a magyar kultura támogatására alakult magyar mükedvelő társaságoktól, hogy szerb nyelvü előadásokat rendezzenek. Ez egyrészt meghaladná a magyar mükedvelők erejét, akik — valljuk be — anyanyelvükön is csak dadognak s a saját lábukon is csak csetlenek-botlanak. A szláv kultura minden igaz barátjának nem sürgetni, de tiltakozni kellene az ellen, hogy a nyelvvel küzködő magyar mükedvelők torzitsák el a szerb irodalmi termékeket. Másrészt azonban a szerbségnek nincs is arra szüksége, hogy magyar mükedvelők játszanak nekik, hiszen van állandó szerb szinház s vannak rendszeresen müködő szerb mükedvelő társaságok. Ilyen körülmények között tökéletesen meddő vállalkozás volna a magyar mükedvelők szerb nyelvü előadása; a magyarok nem látogatnák az előadásokat, mert nem értenék a szerbek pedig bizonyára továbbra is szerb szinházba s a szerb mükedvelő társaságok előadására járnának. Igy céltalan és meddő erőfeszités maradna a magyar mükedvelők szerb nyelvü előadása. Ellenben ha magyar mükedvelő társaságok magyarra forditott szerb darabokat is vennének fel repertoárjukba, sikerrel töltenék be azt a feladatot, melynek kapuit szerb nyelvü előadásaikkal hiába döngetik.

Ha azonban győz az a belátás, hogy tulságosan sok magyar mükedvelő társaság müködik s ha nem lenne *irodalmi* szempont, mely a szelekciót elvégezné, a magyar mükedvelő társaságok elszaporodása ellen ajánlanánk egy biztos módszert: adjanak engedélyt magyar szinházra. Ha az itt élő magyarság kissé halkszavu is s ha a kulturához való örök emberi jogot nem is tartanák elegendő jogcimnek, a szerb Maticának s a noviszadi szerb szinháznak a magyar uralom alatt több évtizedes müködése segitse teljesedéshez a hüséges és engedelmes magyarság régi kivánságát.

Ellentétek a radikális-pártban a koalició körül

A nemzeti blokk válsága — A Vreme felszólitja Pribicsevicset, hogy vonuljon vissza — Pasics gyengélkedik

Pasics Nikola miniszterelnök sem délelőtt, sem délután nem jelent meg hivatalában. A délutáni minisztertanács a miniszterelnök távolléte miatt el is maradt. A miniszterelnök hir szerint *gyengélkedik*; állapotáról azonban semmiféle jelentést sem adtak ki. Ellenzéki körökben egyébként — mint mindig, valahányszor Pasics beteg — azt hangoztatják, hogy a miniszterelnök gyengélkedése *politikai betegség* és a kórokozó: a politikai helyzetben beállott komplikációk.

A helyzet valóban nem egészen világos. A megegyezés a Radics-párt és a radikális párt között nem halad előre és annak legfőbb akadálya az, hogy a radikális párt még mindig fenntartja a koalíciót a Pribicsevics-párttal. A radikális párton belül eltérőek a vélemények abban a kérdésben, hogy fenntartsák-e továbbra is a koalíciót, vagy pedig elváljanak a Pribicsevics-párttól.

Erős áramlat *kivánja a radikális-pártban a koalició felszámolását* és a radikális—horvát-koalició megalkotását. Ennek a megoldásnak a hivei azzal érvelnek, hogy a Pribicsevics-párttal való koalició kezdettől fogva ellenszenves volt a radikális párt tömegei előtt és a legutóbbi választások is megmutatták, hogy azokban a kerületekben, ahol az ugynevezett nemzeti blokk két pártja közös listával vett részt a választáson, gyengébb eredményt értek el, mint ha a radikális párt külön listát állitott volna. Különben is — mondják a Pribicsevics-ellenesek — a Pribicsevics-párt erőszakos politikája ellenkezik a radikális hagyományokkal.

A radikális párt másik frakciója azt vallja, hogy a Radics-párttal való megegyezés kedvéért nem szabad elejteni a Pribicsevics-pártot. Szerintük a nemzeti blokknak megvan a többsége a parlamentben, még akkor is, ha igazolják a Radics-párti mandátumokat s igy semmi szükség sincs arra, hogy a Radics-párt kedvéért a nemzeti blokkot felrobbantsák. Ennek az álláspontnak a hivei is kivánják a megegyezést a horvátokkal, azonban azt tartják, hogy *helyesebb, ha nem a radikális párt, hanem a nemzeti blokk köti meg a megegyezést a Radics-párttal.* Ebben az esetben nem áll majd önn az a veszély, hogy a Radics-párt akkor boritja föl a megegyezést, amikor neki tetszik és a helyzet ilyenformán kétségtelenül stabilabb lesz, mintha a Pribicsevics-pártot a horvátok kedvéért ellenzékbe kényszeritenék. A radikális pártnak ez a csoportja a megegyezést csak ugy kivánja megkötni a Radics-párttal, ha előzőleg nemcsak a munkaprogramban állapodnak meg pontosan, hanem a kormányzás alapelveiben is. Ennek a csoportnak tagjai különösen azt tartják fontosnak, hogy a Radics-párt ha belép a kormányba, magáévá tegye azokat a közoktatásügyi törvényjavaslatokat, amelyeket Pribicsevics kidolgozott. Ezek között főleg az elemi iskolákról szóló törvényjavaslatra helyeznek sulyt.

A harc, amely a radikális párton belül, eddig csak a kulisszák mögött folyt, most már a nyilvánosságra is átcsap. A radikálisokhoz közelálló *Vreme* vezércikkben foglalkozik a kérdéssel és *egyenesen felszólitja Pribicsevicset, hogy vonuljon vissza, mert az ő személye akadálya a nagy nemzeti megegyezésnek.* A *Samouprava*, a radikálisok hivatalos lapja igen óvatosan ir erről a problémáról, de hangjából nem lehet azt következtetni, hogy a nemzeti blokk fentartása mellett foglal állást.

Érdekes jelenség egyébként, hogy a Radicsékkal való megegyezést épen azok szorgalmazzák, akik annak idején a nemzeti blokk létrehozásában nagy szerepet játszottak. Igy a Radics-párttal folyó tárgyalásokat dr. *Markovics* Lázár volt igazságügymi-

niszter vezeti, aki eddig Pribicsevicscsel a legrosszabb nexusban állott. E miatt el is hidegült a viszony Markovics és Pribicsevics között.

A bizottságok működése

Kedden délelőtt ülést tartott a föld müveshitelekről szóló törvényjavaslatot tárgyaló parlamenti bizottság, amely befejezte a részletes vitát és elfogadta a törvényjavaslat valamennyi szakaszát. Kijelölték a javaslat többségi és kisebbségi előadóját és a törvényjavaslatot a parlament elé terjesztik, ugy hogy az ujból összeülő parlament ezt a javaslatot fogja először tárgyalni. Ugyancsak ülést tartott kedden délelőtt a biróságok szervezetéről szóló törvényjavaslatot tárgyaló bizottság is.

Tárgyalások Radics Istvánnal a fogházban

Zagrebi jelentés szerint *Kovacsevics* Károly, a Radics-párt alelnöke és dr. *Trumbics* Ante, Radics védője ellátogatták a fogházban *Radics Istvánt*, akivel hosszabb tanácskozást folytattak. A tárgyalásról nem szivárgott ki semmi a nyilvánosságra.

A jugoszláv-magyar pénzügyi tárgyalások

A jugoszláv és magyar delegáció pénzügyi szekciója kedden délelőtt folytatta tanácskozását. A napirenden a záloglevelek, valamint a magyar aranyjáradék és magyar állami arany-sorsjegyek beváltásának az ügye szerepelt. A trianoni békeszerződés 198. szakasza értelmében ugyanis Magyarországnak és az utódállamoknak ezeket arányosan kell beváltani. Az erre vonatkozó tárgyalásokat még nem fejezték be, sem a kvóta nagyságát, sem a beváltási kulcsot illetőleg. Az eddigi tárgyalások folyamán azonban megállapitották már, hogy az *SHS királyság követelése nagyobb, mint a tartozása*, bár a jugoszláv területeken levő volt magyar állami épületek értékét még nem vették számitásba.

A sajtótörvény bizottsági tárgyalása

A sajtótörvény javaslatot tárgyaló parlamenti albizottság kedden délután ülést tartott s azokat a szakaszokat tárgyalta, amelyek a sajtójogi felelősségre vonatkoznak. A cikk irójának felelősségéről szóló szakaszokat nagyobb vita után változatlanul elfogadták, a szerkesztő felelősségére vonatkozó szakaszok ügyében pedig a vita nem vezetett eredményre és a döntést elhalasztották. A kiadó, nyomdász és terjesztő sajtójogi felelősségéről szóló szakaszokat különböző módositásokkal fogadták el.

A szarajevói gazdasági parlament

A jugoszláv kereskedelmi kamarák kongresszusa

A jugoszláv kereskedelmi és iparkamarák, továbbá a nagyobb gazdasági szervezetek: a pénzintézetek országos szövetsége, a jugoszláv gyáriparosok *országos szövetsége*, a horvát-szlavon és a szlovén gyáriparos-szövetségek, az összes tőzsdék május 14., 15. és 16-án Szarajevóban országos kongresszusra jöttek össze, hogy aktuális és országos jelentőségü gazdasági kérdéseket megvitassanak.

A kongresszus teljes ülésében több szekcióra oszlott, hogy a delegáltak munkáját párhuzamos ülésekben végezzék.

Az I. szekció ülésein *Miroszavljevics* Koszta, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara elnöke elnökölt, mig az előadói tisztet dr. *Mogan* Hinkó, a zagrebi kereskedelmi és iparkamara jogtanácsosa látta el.

Ez a szekció vitatta meg *a kényszeregyezségi eljárásról szóló* miniszteri rendelet hatályon kivül helyezése folytán előállott helyzetet. A kényszeregyezségi kérdésről hosszas, szakszerü vita fejlődött ki, végül is a kamarák kongresszusa *valamennyi szavazattal az üszkübi* kamara szavazata ellenében *uj kényszeregyezségi eljárást* sürgetett.

A szekció, tekintettel a nyomasztó gazdasági helyzetre, állástfoglalt a *csődtörvény szigoritása ellen* és annak enyhitését kéri, mert a kényszeregyezségi eljárás hiánya folytán igen sok olyan kereskedő megy csődbe és pusztul el vagyonilag, akinek egzisztenciája még megmenthető volna.

A II. szekció üléseit *Alekszander* Sándor, a zagrebi gyáriparosok és kereskedők szövetségének elnöke vezette, előadó *Marodics* Stevan, a beogradi kereskedelmi kamara titkára volt.

Ez a szekció a létesitendő *országos gazdasági tanács* kérdését vitatta meg, amely vitába különös élénkséget dr. *Koszics* Mirkó egyetemi tanárnak, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara főtitkárának az az inditványa vitt, hogy a létesitendő gazdasági tanácsba *a gazdasági szervezetek* részéről delegálandó mintegy 150 tag közül *husz* nemzetgyülési képviselő is legyen.

A beogradi, üszkübi, becskereki és részben az oszijeki küldöttek dr. Koszics javaslata *mellett* foglaltak állást, mig a horvátországi küldöttek ellenezték azt, azért, mert nézetük szerint a politikusok bevonása a gazdasági tanácsba a politizálásra vezetne és a politikusok pártállásuk szerint birálnák meg a gazdasági kérdéseket. Dr. Koszics inditványa tárgyában végül is *kompromisszum* jött létre, amely szerint a kongresszus *szükségesnek találja* a parlament és a gazdasági tanács *minél szorosabb együttmüködését*, de nyitva hagyja a kérdést, hogy a nemzetgyülés miképp véli legcélszerübben az együttmüködést megoldani.

A *harmadik* szekció a technikai és igy főleg a forgalmi kérdéseket tárgyalta. A szekció élén *Jankovics* Koszta, a becskereki kereskedelmi és iparkamara elnöke állott, mig az előadói tisztet dr. *Gregorics*, a gyáriparosok országos szövetségének beogradi központi titkára látta el.

A három szekción *kivül* még két *különleges* szekció is müködött. Az egyik a párisi nemzetközi kamara jugoszláv bizottságának összeállitását készitette volna elő, de már az első kérdésnél: *a székhely megállapitásnál* erős ellentétek mutatkoztak. A horvát delegátusok a bizottság székhelyéül *Zagrebot* akarták megjelölni, mig a többiek azzal az indokolással, hogy Zagreb lenne a székhely, azt a kormány szabotálná és a cél nem volna elérhető — Beograd székhely mellett szállt sikra. Végül is azzal odázták el a döntést, hogy bevárják a többi országrészbeliek csatlakozását a bizottsághoz.

A másik *különleges* szekció *Stojanovics* Milán, a beogradi iparkamara elnökének elnökletével *a kisiparosok hitelakcióját* tárgyalta és határozatában kifogásolta, hogy amig egyes *beogradi exportőrök* 250.000 dinárnyi hitelt élveznek a Narodna Banktól, addig a kisiparosok az egész országban *összesen csak 10.000 dinár hitelt kaptak*. A szekció ennek az anomáliának megszüntetését, *önálló állami iparosbank* létesitését kivánja. Ennek a banknak alaptőkéjében az állam 40 százalékkal, a kisiparosság *60 százalékkal volna érdekelve*, a bank adómentességet élvezne és kizárólag kisipari ügyekkel foglalkozna. Addig is, mig ez létesül, a kisiparosoknak a jegybanktól élvezett hitelét 5000 dinárról 15.000 dinárra kiváníák felemelni.

Weisz Gyula oszijeki szeszgyáros elnökletével külön bizottság tárgyalta az adóreform kérdését. A bizottságban Szarajevó, Zagreb és Noviszad (amely Becskereket is képviselte) voltak küldöttekkel képviselve. A bizottság a különböző tartományokban a szeszfogyasztási adó egyenlösitését sürgette, továbbá a *pénzügyi törvény 183. §-ának* megváltoztatását követelte. Ez a szakasz jogot ad a pénzügyminiszternek jogerős adókivetéseket tiz éven belül ujra tárgyaltatni, a forgalmi adó enyhitését és annak a fogyasztókra való átháritását követelte, végül kivánták, hogy *az uj ipartörvényben* az iparosszövetség szervezete szabályoztassék.

A kamarák kongresszusa elhatározta, hogy a jövő évi kongresszust *Ljubljanában* tartják meg.

A csehszlovák-jugoszláv kamarák konferenciája csak két órát vett igénybe és teljes megértést eredményezett.

TUDJA-E...?

TUDJA-E, hogy XVIII. Lajos, kinek a franciák százéves ünnepét ülik, a világ leghiresebb falánkjai közé tartozott?

Nagybélüségének köszönhette köszvényét, tüdővizenyőjét s más egyéb nyavalyáját is, de az evés szenvedélyéről nem tudott lemondani haltanapjáig.

A francia király bolondja volt a báránycombnak, a gyengéden sütött, izes, fiatal peesenyének. Különszakács készitette neki.

Nem szerette a változatosságot. Mindig *ujra bárányeombot kivánt* és a szakács sajátos módszere szerint készitette. Harminchat bárányeombot sütött ki akép, hogy hármat-hármat egybekötözött. Amikor a külső bárányeombok megpörkölődtek, majdnem szénné égtek, a középső a király izlése szerint ki volt sülve. Igy XVIII. Lajos elé minden nap egy tucat bárányeomb került, melyet 24 más bárányeomb tett levesessé. Ezt a 12 bárányeombot pedig a király állitólag mindig elkölötte, ami nem vált javára köszvényének.

De javára vált szakácsának, a hires *Carlier*-apónak, ki később vendéglőt nyitott, mely vagyonossá tette őt.

*

TUDJA-E, hogy a fölvilágosult Amerikában miesoda faji előitéletek uralkodnak? F. *Ferrero* tárja elénk, hogy az ujvilágban mennyit kell küzködniök a vörösbőrü indiánok utódjainak, kik tulajdonképen Amerika őslakói és a négereknek, a feketebőrüeknek, hogy a fehérbőrü angol-szászok között érvényesülhessenek?

Bostonban nemrég halt meg *Lodge* tanácsos, ki az amerikai szenátusban a köztársasági párt hivatalos vezére volt. Utódja *Curtis Kansas* tanácsos lett, mindenki meglepetésére, mert ereiben a rézbőrüindiánok véréből is csörgedez pár csöpp.

Ősrégi családból származik. Anyai nagyanyja még rézbőrü indiánnő volt, rendkivül értelmes asszony, minden előitélet nélkül. Egy francia utazóhoz ment férjhez, kitől leánya született, majd hogy özvegyen maradt, visszatért a törzséhez leányával, ki félvér lett. Mikor ez a leány fölcseperedett, egy angol mérnök feleségévé lett, ki hatvan évvel ezelőtt a Missisipin tul lévő erdőket irtotta. Ebből a házasságból született Curtis, a mostani köztársasági párt vezére. Apja, anyja hamar elhalt s igy indián nagyanyja nevelte az indiánok között. Curtis ugy is nőtt föl, mint kis indián. Tiz esztendeig élt faitája közepette, öreganyja pedig állandóan emlékezetébe idézte származását.

Curtis ifjusága viszontagságos, drámai: részt vett az indiántörzs háborujában, katonáskodott, aztán bérkocsisnak csapott fel, mig meg nem ösmerkedett egy gazdag amerikaival, aki jogásznak tanittatta. Ügyvéd lett, aztán politikus. Harminc év óta tagja az amerikai kongresszusnak, előbb mint képviselő, aztán mint tanácsos.

Különben Curtis nem az egyetlen félvér a kongresszusban. Van egy másik tanácsos is, Owen Oklakoma, kinek az édesanyja indián.

Az amerikaiak az indiánokat sokkal inkább elszivelik, mint a négereket, bár azoknak az indiánoknak a száma, kik a politikában, vagy a közéletben magas polcra jutnak, szintén kevés. Most a kongresszusban egyetlen néger sem szerepel; évekkel ezelőtt sem volt néger képviselő, előreláthatólag sokáig nem is lesz. A közigazgatásban még föntartanak egy-két helyet nekik, hogy megleckéztessék azokat a választókat, akik tulontul demokratikusak; igy vámhivatalfőnökül néhány déli kikötőben négert neveznek ki. Hasonló állás volt a washingtoni pénzügyminiszterség is, de a mostani elnök — a szokástól eltérően — erre is fehért nevezett ki.

Az indiánok közül nem egy iró, szinész is akad. Érdekes hogy az amerikai társadalom nem idegenkedik annyira tőlük, mint a négerektől, különösen ha már megtörték a jeget. Az indián, aki karriért csinál, az amerikaiak szemében elismerést érdemel, de a néger mindig betolakodó és sikeréért bünhődnie kell.

Vajjon miért ez a különbség? Nem lehet azt állitani, hogy a két fajta nem egyenrangu: nincs bebizonyitva, hogy az indián magasabb képességü legyen mint a néger. Amint a tények bizonyitják, a négerek értelmi képessége nem alacsonyabbrendü, sőt ők sokkal jobban alkalmazkodnak a modern élet követelményeihez. Jó földmivelők, teherbiró munkások, kitünő orvosok, ügyvédek válnak belőlük. Viszont az indiánok mindig indiánmódra élnek: idegenkednek a fehérek müveltségétől, legfőllebb paplan- és kosárkészitéssel foglalkoznak, még mindig a legnagyobb szenvedélyük a vadászat.

De az indiánok szabad nép voltak, harcoltak szabadságukért, mig a négerek rabszolgaságban éltek s a fehérek akarata folytán szabadultak meg. Lehet, hogy ebben van a különbség: az indiánok fegyvert forgattak s elvesztették függetlenségüket, a négerek pedig alamizsnaként kapták meg szabadságukat, amit az amerikaiak állandóan éreztetnek velük.

*

TUDJA-E, hogy Párisban egy régi pör felujitására készülnek? 1857-ben *Baudelaireet*, A rossz virágai cimü halhatatlan kötetéért elitélték, mert az akkori rövidlátó erkölcsészök erkölcstelenséget, istentelenséget láttak abban, ami bátor és igaz.

Azóta a kötet számtalan kiadást ért el, az egész világon elterjedt. (Magyar nyelven is több forditás forog közkézen.) Most a francia biróság szükségét érzi, hogy a költőt halála után igazolja.

Annak idején a *Figaro* emelt vádat ellene 1857 julius 5-én, a cikket Gustave *Bourin* irta. Ezt egy másik cikk követte, melyet *Habans* jelzett.

Bourin ilyen kifejezésekkel birálgatta a verseskönyvet:

— Ez a könyv valóságos kórház, csupa őrület és rothadás.

Habans pedig rálicitált:

— A hullaház minden borzalma tárul itt elénk, minden piszka, melyben a költő feltürt inggel vájkál.

A legnevezetesebb az, hogy a pör fölujitását és a költő igazolását ugyanaz a *Figaro* kéri, amely annak idején a vádat emelte. Ugy látszik, azóta — megfiatalodott.

K. D.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi magyar egyházak közös feliratot intéztek a bukaresti szenátusnak, amelyben tiltakozásukat jelentik be a felekezeti iskoláról szóló javaslat ellen. A felirat a következőképpen szól:

— Tisztelt szenátus! Tisztelettel kérjük, méltóztassék országunk lakosságának óhajtott nyugalma és békéje, az ország mindenek felett álló konszolidációja s kulturális előhaladása érdekében megakadályozni, hogy az atörvényjavaslat, melyet a kormány a magánoktatásról a törvényhozás elé terjesztett, törvénnyé váljék. Rendkivüli okok: nemzeti létünket, ősi kulturánkat fenyegető életbevágó kezdeményezés inditanak arra, hogy igazságot és védelmet a törvényhozás megértésétől, igazságosságától és bölcsességétől várjunk és reméljünk. Ha ez a javaslat törvénnyé válik, az állandó békétlenségnek és nyugtalanságnak olyan magvait hinti el, olyan légkört teremt meg, amely utjában fog állani az állami konszolidálás, a lelkek megbékélése általunk is hőnóhajtott és minden erőnktől telhetőleg munkált folyamatának. A javaslat megsérti a kisebbségi szerződést, mert a kisebbségek számára abban biztositott iskolaállitási és fentartási jogot a szándékolt engedélyezési eljárással teljesen illuzóriussá teszi, merőben a miniszter hatáskörébe utalja azt, hogy egy iskolát engedélyezzen vagy megtagadjon. Megsérti a kisebbségi szerződést az a rendelkezése, amely megtiltja, hogy egyik kisebbség gyermekei a másik kisebbség iskoláiba járjanak. A tervezetnek minden más hibát és sérelmet magában foglaló, maga után vonó, fundamentális és halálos veszedelmet ránk zuditó tévedése az, hogy e területen sok százados multtal dicsekedő, nagy érdemeket szerzett, régi felekezeti iskolákat lefokozza, egysorba helyezi a magániskolákkal és teljesen megfossza autonómiájuktól.

*

A csucsai paktumról nyilatkozott az erdélyi magyar sajtónak Bernády György is, aki a paktumot megelőző tárgyalásokról a következőket mondotta: »Csucsára Grandpierre hivott meg Gogára való hivatkozással és én azzal a kikötéssel mentem el, hogy a paktum alapvető rendelkezéseit illető lényeges aggályaimat és kifogásaimat Averescu tábornok előtt elmondom. Csucsán azonban nem volt semmiféle ratifikáló tárgyalás, a paktum szövegét fel nem olvasták és alkudozások nem folytak. Én ellenben a kikötésemet megfelelően — ebéd közben — egy hosszabb beszédben kifejtettem aggályaimat és kifogásaimat. Kijelentettem, hogy a paktumhoz, miután mind a két fél már aláirta, hozzájárulok és is, nem akarván bonyadalmakat előidézni; hangsulyoztam azonban azt a reményemet, hogy a paktumszövegét azokból a szempontokból és azokkal a módositásokkal fogják értelmezni, melyeket beszédemben részletesen kifejtettem«. Bernády végül kijelentette, hogy a paktum megkötéséért a pártelnökség teljes egészében viseli a felelősséget.

*

Párkányban már jóideje megalakult a katolikus ifjusági egyesület, mely alapszabályait annak rendje és módja szerint felküldte a pozsonyi teljhatalmu minisztériumhoz jóváhagyás céljából. Négy évig feküdtek az alapszabályok a pozsonyi minisztérium valamelyik fiókjában, mig végre a minap megérkezett a rendelet, mely az alapszabályokat nem hagyta jóvá azzal az indokolással, hogy az egyesület nyelve magyar. A minisztérium feltételéül szabja az alapszabályok jóváhagyásának azt, hogy az egyesület társalgási nyelve csak szlovák lehet. Ez a kisebbségi jogba ütköző intézkedés — irják a pozsonyi magyar lapok — nemcsak hogy nem felel meg a demokratikus elveknek, de meglehetős nevetséges is, miután tudvalevőleg Párkány szinmagyar község és igy az ifjuság a legjobb akarattal sem beszélhet egyesületében szlovákul. Az egyesület különben a miniszter döntése ellen jogorvoslással élt Prágában.

*

A szlovenszkói magyar ellenzéki pártok vezérlőbizottsága hétfőn Pöstyénben ülést tartott, amelyen Bittó Dénes elnökölt. A keresztényszocialistapárt részéről Körmendy-Ékes Lajos, a kisgazdapárt nevében Szentiványi József, a ruszinszkói magyar párt nevében Korláth Endre dr. jelent meg az ülésen. Bittó Dénes székfoglaló beszédében rámutatott arra, hogy Csehszlovákiában a magyarok ma harmadrendü állampolgárok, ezért politikai harcaik ugyszólván teljesen meddők. A vezérlőbizottság ezután foglalkozott az egységes magyar párt tervével, valamint a keresztényszocialistapárt májusi határozatával és az álláspontok összeegyeztetésére nyolctagu bizottságot küldött ki.

Négyezer csallóközi magyar földmüves tüntető felvonulása Prágában

Massaryk köztársasági elnök magyar nyelven intézett beszédet hozzájuk

Prágából jelentik: Szokatlan tüntetés zajlott le hétfőn délután Prágában. A szlovenszkói magyar kisgazdák pártja *négyezer csallóközi magyar földmivest vonultatott fel Prága utcáin, akik a mezőgazdasági kiállitásra jöttek fel a fővárosba.* A tüntető felvonulást, amely loiális demonstráció volt, nagy érdeklődéssel nézte végig a város cseh lakossága. A tüntetők a fő utvonalakon keresztül felmentek a Hardsinig, ahol *Massaryk köztársasági elnök mellett tüntettek, igazságos földosztást követelve.* A menetben táblákat vittek ilyen felirásokkal:

— *Földet akarunk!*

— *Földet azoknak, akik megmüvelik!*

Hardsinigban a csallóközi magyarok az elnök palotája előtt éltették a köztársaságot és *Massarykot,* aki *Hodzsa* földmivelésügyi miniszter és *Samal* kabinetiroda-főnök társaságában az *erkélyről nézte végig a jelenetet.* A tüntető magyar földmivesek kivánságára *Massaryk magyar nyelven beszédet is mondott a tömegnek, amelyben igéretet tett, hogy kivánságukat a kormánynál támogatni fogja.* A csallóközi magyarok küldöttsége ezután a hivatalában felkereste *Hodzsa* minisztert, aki szintén megigérte, hogy a legközelebbi jövőben gondoskodni fog, hogy *a magyar nincstelenek is földhöz jussanak Szlovenszkóban.*

Állandó magyar szinházat!

Radonics képviselő nyilatkozata a magyar mükedvelő-előadások tervbevett betiltásáról

Beogradból jelentik: A magyar mükedvelő előadások betiltásának tervéről a *Bácsmegyei Napló* munkatársa beszélgetést folytatott dr. *Radonics* Jovánnal, a szuboticai kerület radikális képviselőjével, aki a belügyminisztérium szándékáról csak a *Bácsmegyei Napló*-ból értesült. Radonics a tervre vonatkozólag a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az uj intézkedés tervét *semmiesetre se helyeslem.* Általában nem vagyok hive annak, hogy a jugoszláviai magyarságot kulturális törekvéseiben akadályozzák, ellenkezőleg az a véleményem, hogy *támogatni kell a magyarságot kulturális kérdésekben. A magyar mükedvelő előadások nézetem szerint semmiféle veszedelmet nem jelentenek. Ha a magyar éra alatt a szerbek rendezhettek mükedvelő előadásokat, sőt állandó szinházuk is volt, miért ne lehetne most a magyaroknak is ugyanilyen joguk?* Az állandó magyar szinház engedélyezése érdekében már többször tettem lépéseket, legutóbb tavaly interveniáltam, akkor az volt a baj, hogy idegen állampolgár, idegen állampolgárokból álló szintársulat részére kérte a konvenciót. *Ha jugoszláv állampolgár kérne jugoszláv állampolgárságu szinészek részére játszási engedélyt, meg vagyok róla győződve, nem lenne akadálya az állandó magyar szinház engedélyezésének* és én az ilyen kérést a magam részéről a legmelegebben pártfogolnám.

Végül kijelentette *Radonics* képviselő, hogy az elterjedt hirekre való tekintettel *interveniálni fog a belügyminiszternél* a magyar mükedvelő társaságok érdekében.

Stresemann külügyminiszter expozéja

Németország a lefegyverzéstől teszi függővé a Népszövetségbe való belépését

Berlinből jelentik: *Stresemann* külügyminiszter másfélórás expozét mondott, amely felölelte *Németország valamennyi külpolitikai problémáját.* Stresemann részletesen ismertette a német birodalom viszonyát az egyes államokhoz.

A parlamentben általános volt a vélemény, hogy Stresemann beszéde éppen az abban felvetett kérdések tulzott elemzése miatt, nem annyira egységes, mint inkább rendkivül hatalmas képet adott.

A beszéd legjelentősebb passzusa az volt, amelyben Stresemann elismerte, hogy a *Dawes-tervezet elfogadása nélkül ma is egzisztencidjáért és a belső rendért küzdene a birodalom.* Stresemann megállapitotta, hogy bármiféle kormány jöjjön is a jövőben, az *a Dawes-tervezet adta politikai iránytól nem térhet el.* A külügyminiszter elvárja, hogy a szövetségesek is teljesitik kötelezettségeiket, elsősorban, a megállapodás szerint *augusztus 16-ikáig kiüritik a Ruhr-vidéket. Ellenkező esetben illuzóriussá válik a megegyezés és német részről sem marad el következménye.*

A német birodalom viszonyának ismertetését az egyes államokkal szemben Stresemann *Oroszországgal* kezdte. A két állam között, Stresemann megállapitása szerint, *nincs politikai surlódási felület,* hiszen a Balkán-kérdés, a háboru előtti idők állandó problémája, a két ország számára ma már nincs jelentőséggel. Erősen hiszi, hogy *a rapallói szerződésben lefektetett megállapodás a jövőben jobban fog érvényesülni.*

Ausztriához a németbirodalmat, a külügyminiszter szerint, megszakitás nélkül *a legszorosabb jó viszony füzi. Csehszlovákiával* a birodalom baráti viszonyt óhajt föntartani. *Romániával* a Banca Generale miatt nem állott még helyre a háboru előtti gazdasági kapcsolat. *Magyarországgal* változatlanul jó a német birodalom viszonya és őszinte csodálattal kisérik Magyarország ujjáépitési munkáját.

Stresemann beszéde későbbi során élesen szembeszállt azokkal, a kik *hamis hireket terjesztenek Németország fegyverkezéséről.* A külügyminiszter szerint, addig, amig *tárgyi bizonyitékok nincsenek,* a szövetségeseknek nincs joguk ahhoz, hogy az állitólagos német fegyverkezést a Ruhr-vidék elhalasztott kiürítésének okául jelöljék meg.

Németország földrajzi helyzetéről szólva, Stresemann kifejtette, hogy különösen *Németországnak Lengyelországgal való határa szorul revizióra,* a birodalom azonban nem gondol arra, hogy *erőszakosan* változtassa meg a mostani állapotot.

A Népszövetségbe való belépés kérdéséről a külügyminiszter még a Marx-kormány alatt megszerkesztett memorandumában nyilatkozott. *Németország a többi nép lefegyverezésétől teszi függővé a Népszövetségbe való belépést.*

Mussolini közeli háborutól tart

Hadügyi vita az olasz szenátusban

Rómából jelentik: A szenátusnak kedd hajnalig tartó ülésén azt a törvényjavaslatot tárgyalták, amely egységes vezérkari főnöki állást szervez a hadsereg, haditengerészet és a repülőflotta részére. A javaslat tárgyalása során érdekes hadügyi vita fejlődött és figyelemreméltó, hogy *a vita folyamán különösen Mussolini miniszterelnök több olyan megjegyzést tett, amely arra enged következtetni, hogy a duce közeli háboru lehetőségével számol.*

A javaslat ellen *Thaon de Revel* tábornagy volt hadügyminiszter kelt ki élesen és heves összeütközésbe került Mussolini miniszterelnökkel. A tábornagy kifejtette, hogy a szárazföldi haderő vezérkari főnöke nem érthet kellőképen a haditengerészethez is és igy a törvény elfogadásának háboru esetén *végzetes következményei lehetnek.* Hasonló értelemben beszélt *Caviglia* szenátor is.

Mussolini miniszterelnök eltökélt hangon válaszolt a felszólalásokra és kijelentette, hogy a szárazföldi haderő a legfontosabb része a hadseregnek és ezért ennek élére olyan vezérkari főnököt kell ugyis állitani, aki minden katonai kérdésben a helyén áll. Különben is a hadügyi müveletekért a miniszterelnök is felelős.

— *Fájdalom, nem fog mindig ön a kormány élén állni!* — kiáltotta közbe *Thaon de Revel* tábornagy és figyelmeztette a miniszterelnököt, hogy háboru esetén Olaszországot esetleg elvághatják a tengertől.

Mussolini kijelentette erre, hogy a szárazföldi háboru mellett szól egy megdönthetetlen tény. Az Alpeseken tul — mondotta — három különböző népcsoport él: latin, német és szláv. *Onnan kell várnunk az inváziót. A jövő háboruja feltétlenül szárazföldi háboru lesz és ha Olaszország létét nem akarjuk veszélyeztetni, ugy nincs percnyi vesztegetni való időnk sem, hogy felkészüljünk.*

A szenátus a hajnali órákban végül is 160 szavazattal 28 ellenében *elfogadta* a törvényjavaslatot.

Át akarják helyezni
az Alekszander-csatorna torkolatát
A novisadi városi mérnöki hivatal terve

A noviszadi városi mérnöki hivatal érdekes terv megvalósitásán fáradozik. *Plavsics* Nikola, noviszadi városi főmérnök tervbe vette, hogy az Aleksander király csatornának a Dunába torkoló végső szakaszát és a csatornának a közvágóhid feletti torkolatát már a Temerini uti zsilipnél kezdődő elhajlásától kezdve *áthelyezi*, hogy ezáltal a csatornán tul levő területet belterületté tegye, a csatorna rakpartját kiépithesse és a jelentőségében egyre növekvő csatorna számára kereskedelmi kikötőt létesitsen.

Az Alekszander király csatorna torkolatának áthelyezését *Plavsics* főmérnök uj csatornameder ásásával véli megoldhatónak. Döntő sullyal szól a terv megvalósitása mellett. A torkolat kihelyezésével az ezáltal bőségesen rendelkezésre álló területen a rég nélkülözhetetlennek bizonyult kereskedelmi kikötő könnyü szerrel megvalósitható volna.

Plavsics főmérnök az uj Kraljica Mária ut feltöltéséhez szükséges földet és homokot a Dunából akarja kotortatni és a föld, illetve Duna-homok kotrására pályázatot irt ki, amelyre, — mint jelentettük, — négyen pályáztak, de ajánlataikat a mérnöki hivatal az árak magassága miatt elfogadhatatlannak tartja. A mérnöki hivatal most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a város az 50.000 köbméter föld- és homok nyeréséhez szükséges vizi kotrógépet maga vegye meg, amit 3 millió dinárért Németországban be lehet szerezni. A kotrógép három év alatt volna lefizethető és három éven keresztül kerülne a költségvetésbe és igy a várost nem terhelné meg érzékenyebben.

Ez a beszerzendő kotrógép ásná meg az Alekszander király csatorna uj torkolatának medrét.

Huszmilliárdos bankbukás
a bécsi törvényszék előtt
Megkezdték Waldegg bécsi bankár bünpörének tárgyalását

Bécsből jelentik: A törvényszéken megkezdődött a Nord-Oesterreichische Bank vezérigazgatójának *Waldegg* Ottó bünpörének tárgyalása, akit az ügyészség *sikkasztással, csalással és hamis csőddel vádol.*

Waldegg egész törpe bankoknál volt alkalmazásban, mig aztán 1921-ben a svéd *Niels Lago Lanquist* személyében pártfogóra akadt. Lanquist révén Waldegg egy létesitendő bankhoz *gyönyörü nevekből álló igazgatóságot hozott össze*, melynek tagjai voltak *Czapp-Birkenstette* volt miniszter, báró *Huszarek* szolgálatonkivüli tábornok, *Van Royen* holland főkonzul és egy *Einar-Lind* nevü svéd ember, akiknek a segitségével megalakult azután a Nord-Oesterreichische Bank. Az igazgatóság megszerzett egy, az állam tulajdonában lévő házat a Seilerstädten és azt gyönyörüen berendezték. Háromszázmilliója volt a banknak és maga a ház átalakitása és berendezése 1·7 milliárdot nyelt el. Egy év mulva már óriási volt a deficit, többre rugott egy milliárdnál, de azért a mérleg még tiszta nyereséget mutatott fel.

A bank nagyszerü összeköttetésekre tett szert a keresztényszocialista-párt révén és ezek révén hatalmas betétek kerültek a bankba. *A szociális igazgatás minisztériuma 1·2 milliárd, Margit főhercegnő 2 milliárd, az ugynevezett svéd alap 1·3 milliárd betétet fektetett a bankba, amelyek természetesen az utolsó fillérig elvesztek.* 1924 májusában már nyilvánvaló volt a fizetésképtelenség. Waldegg azonban nem volt hajlandó sem üzleti felügyeletet, sem egyezségi eljárást, sem csődöt kérni. Igazgatóival elzálogositotta a betevők depóit, sőt a rábizott értékpapirokat is elsikkasztotta, mint ahogy az bizonyitást nyert. Waldegg igen költséges életmódot folytatott. A bank passzivái végül huszonkétmilliárd koronát tettek ki, szemben a mindössze kétmilliárd aktivával.

Waldegg kihallgatása alkalmával érdekes módon adta elő a bank alapitását. Egy lakomán, amelyre negyven személy volt hivatalos, alakult meg a bank. *Huszarek* tábornok elhozta erre a lakomára Schmidt városi lelkészt, aki megigérte, hogy kétszázmillió koronát jegyez, de csak nyolcvanmilliót tudott összehozni.

A tárgyaláson az ügyész kijelentette, hogy *Huszarek, Lind és Czapp ellen is kénytelen az eljárás megindítását kérni.*

Küszöbön a francia háborus adósságok rendezése
Párisban cáfolják, Newyorkban megerősitik a sürgető amerikai jegyzék hirét

Párisból jelentik: A külügyminisztériumban azt a felvilágositást adták a sajtó képviselőinek, hogy a washingtoni kormány részéről sem hivatalos, sem félhivatalos formában nem történt diplomáciai lépés, sem *semmiféle jegyzék nem jött, hogy Franciaország siessen javaslatot tenni háborus tartozásának törlesztésére.*

Az utolsó napokban erről a kérdésről tárgyalások voltak ugyan *Caillaux* pénzügyminiszter és *Herrick* amerikai nagykövet, továbbá *Windston* között, de ezek a tárgyalások mindvégig szivesheanguak voltak és *Amerika részéről egyáltalán nem gyakoroltak nyomást Franciaországra*, mert nem tekinthető nyomásnak, hogy a washingtoni kormány Franciaországtól a háborus adósságok szabályozására nézve *az eddiginél szabatosabb javaslatot kiván.*

A *Journal* azt irja, hogy a francia kormány már legközelebb uj javaslatokat fog tenni Washingtonban és Londonban és *még a nyár folyamán megkezdődhetnek a tényleges tárgyalások az amerikai és angol háborus tartozások rendezése körül.*

Franciaország szempontjából sürgős ez, mert a szabályozás esetén az amerikai pénzpiac nem zárkóznék el attól, hogy *nagyobb magánkölcsönt juttasson a francia frank árfolyamának stabilizálására.*

Newyorki jelentés szerint ezzel szemben jól értesült helyen ugy tudják, hogy maga *Coolidge* elnök kivánta, miszerint *a washingtoni kormány sürgős felszólitást intézzen a szövetséges államokhoz háborus tartozásaik rendezésére.* Az elnök abból indult ki, hogy az adókulcsot csak akkor lehet leszállitani és az amerikai függő tartozásokat csak abban az esetben lehet törleszteni, ha az Egyesült Államok a 23 millió dollár függő adósság törlesztésére más jövedelmi forrásokat nyit meg. Ilyen bevételt csak a szövetséges háborus tartozások letörlesztésétől várhat az Egyesült-Államok kormánya.

Sztambul rózsája nem akar visszatérni a hárembe
Ki szöktette meg Abdul Kadir herceg feleségét? — A török ex-szultán fia összeverekedett egy budapesti szállóban a titkárával

Budapestről jelentik: *Abdul Kadir* herceg, a számüzött török szultán fia, feljelentést tett kedden a főkapitányságon két török ur ellen, akik — mint a *Bácsmegyei Napló* már közölte — megszöktették budai villájából feleségét *több száz milliót érő ékszereivel együtt.*

A herceg előadja feljelentésében, hogy feleségével, a huszonötéves *Musztafa Madzside* hercegnővel *tizenkét éve élt boldog házasságban.* Az asszony — a feljelentés szerint — semmi esetre sem kalandvágyból hagyta el, hanem megkörnyékezték lelketlen emberek, akik ugy látszik az asszony vagyonára spekulálnak és még mindig olyan hatást gyakorolnak a hercegnőre, hogy nem tud karmaik közül kiszabadulni.

— Semmi más oka nem volt az eltávozásra — mondotta a herceg az ujságiróknak — talán az a két török férfi, aki behálózta, tudta azt, hogy *a villát, amit nemrégiben vettem, valamint a butorokat is, mind a feleségem nevére irattam.* Én azt hiszem, hogy pár nap mulva vissza fog jönni s akkorra majd tisztán látok az egész ügyben. Természetesen *csak akkor fogadom vissza, ha egyedül jön*, legföljebb édesanyját hozhatja magával, aki jelenleg Ujpesten lakik. *Azt nem fogom eltürni, hogy idegen férfit hozzon magával.* A mi török törvényeink szerint az asszony nem válhat el férjétől és őt soha el nem hagyhatja, csak abban az egy esetben, ha a férj válni akar és beleegyezik. Én nem egyezem bele semmibe, *azt akarom, hogy az asszony jöjjön vissza, a gyermekeihez.* Tizenkét év sok idő, megszoktam őt. Az *a másik hölgy*, aki szintén Törökországból jött velünk, *nem a feleségem*, itt él ugyan velünk a házban, *most egy hathónapos csecsemője van, de nem a feleségem.* Csak itt él velünk, török szokás szerint, annál is inkább, mert hites feleségem beteges. *Tévedés az a hir, hogy a feleségem meglopott volna engem.* Elvitt ugyan antik török és modern ékszerdarabokat, de az mind az övé volt, pár száz millió korona értékü volt az egész. Az én tárgyaim közül csak néhány aranyérmet vitt el, az legföljebb száz millió korona értékü.

A megszökött hercegnő környezetének felvilágositásai szerint Musztafa Madzside önszántából hagyta el férjét. Ezt a lépést ügyvédje igy magyarázza:

— A hercegnő, amikor Törökországból elkerült, még nem ismerte az életet, a nyugati szokásokat, nem ismerte azokat a szórakozásokat, amelyekben az emancipált nyugateurópai asszonyoknak részük van. A hercegnő hirtelen csöppent bele a társadalmi élet izgalmaiba és hamarosan megszokta itt az életet, amit a mi asszonyaink, a férfiakkal egyenjogositott asszonyok élnek. Bekerült a legjobb, a legelőkelőbb társaságokba, ellátogatott szinházainkba és mindenütt ott lehetett látni férjével együtt, ahol Budapest mondain női megfordulnak. Abdul Kadir herceg Budapesten villát épittetett magának, magas kőfal vette azt körül és ebben a villában, egy rácsos ablak mögött, jelölte ki feleségének a lakosztályát. Az asszony, aki már megkedvelte a párisi toaletteket, aki itt már fátyol nélkül sétált férje barátaival, nem tudott beletörődni abba, hogy Abdul Kadir herceg tovább is ugy bánjon vele, ahogy ez a mohamedán asszonyokkal szemben szokásos. Az utóbbi időben egyre gyakrabban volt emigráns honfitársainak a társaságában, akik rávették arra, hogy hagyja el férjét és kezdjen önálló életet. Egy bej és egy másik török ur szöktették meg és *az asszonynak egyáltalában nincs szándékában, hogy visszatérjen urához.*

A rendőrség szerda délelőttre idézte be az ügy szereplőit és akkor hallgatják ki őket a hercegnő távozásának körülményeire vonatkozólag.

A hercegnő szökése körül támadt zgalom már csillapulóban volt, mikor kedden ujabb esemény középpontjába került a török herceg. A herceg *öt török és öt görög* barátával megjelent a Bristol-szálló halljában. Barátaival hosszas purparlébe kezdett, melynek tárgya a hercegnő volt, ki akkoriban a Britannia-szállóban tartózkodott kiséretével. A szálloda halljában, a vita közepette megjelent *Afir* effendi, aki *a török herceg titkára* és aki, ugy látszik, *a hercegnő szökése körül bizonyos tevékenységet fejthetett ki*, mert a herceg a közelébe lépő titkárt *két hatalmas pofonnal üdvözölte.* Az effendi egy pillanatra megtántorodott és ugy látszik, megfeledkezett arról, hogy a herceget minő tisztelet illeti s *az egyik pofont sürgősen visszaadta.* A herceg szemüvege leesett, darabokra tört, az effendi pedig gyorsan eltünt a Bristol halljából.

Az előkelő szálloda előcsarnokában még órák mulva is tárgyalták az érdekes inzultust, melynek *lovagias folytatása aligha lesz.*

Halál önvédelemből
A suboticai törvényszék felmentett két emberöléssel vádolt békovai legényt

Négy év előtt — 1921. év december 11-én — történt bünügyet tárgyalt a szuboticai törvényszéken *Pavlovics* István törvényszéki elnök tanácsa. A bünpörnek két vádlottja volt: *Kopilovics* Sztipán 24 éves és *Polakovics* Andrija 23 éves békovai lakosok, akik ellen az ügyészség szándékos emberölés vádját emeli, mert ezen a napon *Vilov* Iván békovai fiatal gazdát megölték. A vádat *Marusics* Koszta államügyész képviselte. A védelmet *Pataki* Antal dr. és *Veréb* Gyula dr. ügyvédek látták el.

A biróság először *Kopilovics* Sztipánt hallgatta ki. Az a vád ellene, hogy késsel szíven szurta *Vilov* Ivánt, aki a szurás következtében nyomban meghalt.

Az elnök: Bünösnek érzi magát?

A vádlott: Igen. Bünösnek érzem magam abban, hogy szurtam, de önvédelemből tettem.

A vádlott: Nekem katonának kellett bevonulnom és ezért elhatároztam, hogy utolsó este — december 11-ike, vasárnap volt — mulatni fogok. Elmentem délután négy órakor *Polakovics* Andrija barátommal *Turanov* Stévó békovai kávémérésébe és ott bort rendeltem. Sokat ittunk. Azután fiákkerrel hozattunk tamburásokat és azokkal mulattunk. A délután folyamán odajöttek a *Turanovék* kimérésébe a *Vilov*-fivérek, Antun és Iván és leültek egy másik asztalhoz. Én hivtam őket a mi asztalunkhoz. Nem akartak jönni. A két társaság két külön asztalnál ivott. Este nyolc óra tájban *Vilovék* eltávoztak, mondva, hogy hazamennek vacsorázni. Később visszajöttek. Hogy hány óra volt akkor, azt nem tudom. Folyton ittak. Ugy tizenegy óra tájban kimentem az udvarra — mondja tovább a vádlott — alig időztem ott pár percig, amikor éreztem, hogy a nagy sötétségben valaki bottal fejbe ütött. Az ütés bal homlokon ért és olyan

erős volt, hogy megtántorodtam, de nem estem el. A vérem folyni kezdett a sebből, amikor ujabb ütést kaptam. Még mindig nem tudtam, hogy ki a támadóm. Birkózni kezdtünk. Én védekezésül egyik kezemet fejem elé tartottam, a másik kezemmel kivettem késemet és szurtam, de a nagy sötétségben nem tudtam, hogy kit szurok meg és hogy hova szurok. A zajra többen — öten-hatan — elősiettek a helyiségből, köztük *Polakovics* Andrija is és miután láttam, hogy nagy veszélyben vagyok, odakiáltottam Andrijához:

— *Lőjj, mert agyonütnek!* — Andrija elővette revolverét és 5—6 lövést tett. A lövések nem találtak senkit, de a társaság széjjelrebbent. Aztán véres fejjel bementem a kávémérésbe. Ami azután történt, azt nem tudom.

Ezután *Polakovics* Andriját hallgatta ki a bíróság. Nem érzi magát bünösnek, három ütést kapott a verekedésnél és önvédelemből lőtt. Az eset előzményeit hasonlóan adja elő, mint az elsőrendü vádlott. Amikor az udvarban már javában állt a csata, akkor jött oda és mindjárt megkapta az ütéseit, hogy leesett a sapkája, de hogy ki ütötte meg, azt nem tudja, nagyon sötét volt és nagy volt a kavarodás, csak azt hallotta, amikor társa, *Kopilovics* Stévó kiáltotta feléje, hogy: *Lőjj, mert agyonütnek.* Ekkor elővette revolverét és célzás nélkül ötször-hatszor lőtt.

A vádlottak kihallgatása ezzel véget ért és a bíróság a tanuk kihallgatását kezdte meg. Elsőnek *Turanov* Juliát hallgatták ki, aki a kritikus napon mindvégig jelen volt fivére kávémérésében. Elmondja, hogy amikor a *Vilov*-fivérek este visszajöttek, mindegyik kezében bot volt. *Vilov* Iván — aki már régebbről haragudott valamiért a Kopilovicsra — ment ki az udvarra Kopilovics után. Mindenki sokat ivott, de egyik sem volt teljesen részeg.

A tanukihallgatás ezzel véget ért és *Perazics* Bozsidár dr. törvényszéki orvos terjesztette elő az orvosi szakvéleményt az elhalt Vilovon talált sérülésekről.

Majd a perbeszédek hangzottak el. *Marusics* Koszta államügyész fentartja a vádat, mig *Pataki* Antal dr. és *Veréb* Gyula ügyvédek jogos önvédelemre hivatkoznak és felmentést kérnek.

A bíróság rövid tanácskozás után a két vádlottat fölmentette a vád alól, mert tettüket jogos önvédelemből követték el.

Az ügyész felebbezett.

Ledererné

öngyilkosságot akart elkövetni a cellájában

Lederer kegyelemért folyamodott

Budapestről jelentik: Kedden délben hozták tudomására a Markó-uccai fogházban ülő Lederernének, hogy férjére halálbüntetést szabtak. Az asszony, amikor meghallotta férje halálos ítéletét, *hisztérikus görcsöket kapott*, különösen amikor azt is megtudta, hogy férje elutasította magától a felebbezés jogát és megnyugodott a halálos ítéletben.

Délben az asszony már ebédjéhez sem nyult hozzá. Jajveszékelve siránkozott cellájában. Délután három órára járhatott az idő, amikor a szolgálatot teljesitő fegyőrök észrevették, hogy az asszony elhallgatott. A női osztály celláinak folyosóján szolgálatot teljesitő fegyházőr a kémelelőlyukon belesett Ledererné és ekkor látta, hogy *az asszony köténye zsinórját nyakára csavarta és cellája ágyán fojtogatja magát.*

A börtönőr azonnal rányitott, de csak hosszu és izgalmas viaskodás után sikerült az asszony nyakáról leszedni a kötény zsinórját.

Ledererné bucsulevelet is irt a férjének. A levél igy szól:

»Drága egyetlen Gusztim, szivből megbocsátom neked, amit ellenem főtárgyalásodon elkövettél. Nem, nem tudok haragudni, mert még mindig te vagy az én egyetlenem, te vagy akit eddig éltemben egyedül szerettem. Most is nagyon szeretlek, drága Gusztim. Én most meghalok. *Elmegyek utánad.* Ezzel akarom megmutatni, hogy mennyire tudlak szeretni.

Viszontlátásig ölel a te *Mauzid.*«

A levél természetesen nem jutott Lederer Gusztáv kezéhez.

Az asszony kijelentette, hogy nem tesz le az öngyilkosság gondolatáról, ezért a fogház vezetősége intézkedett, hogy állandóan vigyázzanak Ledererné cellája előtt.

Lederer Gusztáv védője, dr. Kugel János kedden délelőtt *kegyelmi kérvényt nyujtott be a kormányzói kabinetirodába.* A kérvényben a védő Lederer harctéri szolgálataira hivatkozik és az orvosok kijelentéseire, akik szerint *Lederer degenerált.* A védő felemliti még a kérvényben, *hogy a gyilkos csendőrőrhadnagy csak eszköz volt nagyravágyó és züllött felesége kezében.*

A kegyelmi kérvény ügyében tiz napon belül történik döntés.

Az uj marokkói válság

A franciák szövetkeznek a spanyolokkal a rif-kabilok ellen
Mussolini is részt kér a „hóditásokból"
Poincaré békét ajánl Painlevének

Párisból jelentik: Két fontos belpolitikai esemény foglalkoztatja a francia politikai köröket. Az egyik az, hogy a lyoni községtanács, a polgárválasztással kapcsolatosan, határozatot hozott, hogy *követeli a régi kartell-programnak teljes végrehajtását és elutasit minden gyarmatositó terjeszkedésre irányuló politikát.* Nyilvánvaló, hogy *ezzel Painlevé kormányának marokkói politikájára céloz.*

A másik esemény az, hogy *Poincaré* egy lotharingiai községben egy szoborleleplezésen beszédet mondott, amelyen minden erő összefogását, tehát valóságos *békét ajánlott fel.* Az ellenzéki *Liberté* kiemeli, hogy most minden Léon *Blum*-on mulik, mert ő a jelenlegi kormány fejét éppen annyira befolyásolja, mint ahogy annakidején Hérriot is az ő befolyása alatt állott. Léon Blumnak a belső békére vonatkozó nézete teljesen megegyezik Caillauxéval.

Az érdeklődés előterében egyébként a marokkói események állanak. A kommunista lapok azt irják és ezt a hirt az általános felfogás is támogatja, hogy *a francia csapatok a rifkabilokkal szemben sulyos veszteségeket szenvedtek.*

Néhány francia lap szerint *Madrid, Páris és London közt ideiglenes megegyezés jött létre a francia és a spanyol csapatoknak kombinált marokkói hadmüveleteire nézve.* Hire jár, hogy *Mussolini* a tanácskozásokat élénk figyelemmel kiséri és szintén *részt kiván Olaszország számára a hadmüveletekből,* amelyek az afrikai területek határán folynának le. Mussolini reméli, hogy a rifkabilok teljes leverése után *Olaszország területi nyereségre tehet szert.*

A francia kormány nevében *Malvy* folytatja a tárgyalásokat a spanyol kormánnyal. *Primo de Rivera hajlandó szabad kezet adni a franciáknak a rifkabilok ellen,* de ragaszkodik ahoz, hogy a melillai kikötő spanyol kézben maradjon, ami azonban elfogadhatatlan Franciaországra nézve, mert a melillai szakaszon más kikötő nincs. Az olasz kormány élénk figyelemmel kiséri a tárgyalások menetét. *Primo de Rivera* tábornok álláspontja szerint *csak a marokkói kérdés megoldása mentheti meg a monarchiát* és Spanyolország jövőjét.

Kivégezték a gyilkos zagrebi őrmestert

Rumpel Auguszt a siralomházban öngyilkosságot kisérelt meg

Zagrebből jelentik: *Rumpel* Auguszt őrmestert, *Kelkovics* csempész gyilkosát hétfő helyett kedden reggel végezték ki a Maximir-gyakorlótéren, mert — mint jelentettük — a polgári és egyházi hatóságok nem engedték meg, hogy a halálos ítéletet a temetőben hajtsák végre.

A gyilkos őrmester, aki az utolsó idő-ben a fogházban *éhségsztrájkot rendezett,* attól a pillanattól fogva, amióta kihirdették előtte, hogy a halálos ítélet megváltozhatatlan, teljesen megtört és mindenkihez kegyelemért könyörgött. Hétfőn délután *Rumpel* meggyónt. Látogató nem kereste fel a halálraitéltet, mert szülei nincsenek, nagybátyja pedig, aki Bécsben operaénekes, megtagadta és nem akar hallani róla. Menyasszonya, egy zagrebi cselédlány szintén nem látogatta meg. *Az elmult éjjel Rumpel öngyilkosságot kisérelt meg, egy üvegdarabbal felvágta az ereit,* de idejekorán *észrevették* és elállitották a vérzést.

Az utolsó éjszakát egyébként a novaveszi hadosztálybiróság börtönének 88. számu cellájában a priccsen töltötte és őrétől folyton arról kérdezősködött, hogy kaphat-e még kegyelmet. Egész éjjel virrasztott, csupán hajnalfelé nyomta el egy pillanatra az álom. Félötkor megérkezett a cellába *Dolil* lelkész, hogy az utolsó lelkivigaszban részesitse Rumpelt. Nemsokára egy szakasz katona érkezett és felszólitották Rumpelt, hogy induljon a vesztőhelyre. *Rumpel nem akart felkelni fekhelyéről, mire a katonák nagy üggyel-bajjal felöltöztették és karjukra véve vitték le a fogházból az uccára, miközben a gyilkos hangosan zokogott.* A fogház előtt csukott szanitészkocsi várakozott, amelyet már sokezer kiváncsi ember vett körül. Háromnegyedöt óra volt, amikor a halálraitéltet a kocsiba ültették, mellette a lelkész és egy fogházőr foglalt helyet.

Ekkor megindult a menet a kivégzés helye irányában. A kocsi előtt lovasrendőr haladt és egy század szuronyos katona menetelt a kocsi mindkét oldalán, utána automobilon a kivégzéshez kirendelt tisztek. Rumpel az egész uton állandóan kinézett az ablakon.

A Maximir-lövőtér bejáratánál a kivonult katonaság négyszögalakban sorakozott fel. *Mintegy ötezer nézö lepte el a környéket és a fák tetejét.* A négyszögalaku tér közepén egy kétméter hosszuságu és egy méter mély gödörből egy faoszlop nyult ki. *Rumpelt, aki még mindig nem akart a lábára állni, odacipelték a gödörhöz.* Halálsápadtan, révetog tekintettel nézett maga elé a gyilkos, kezében fehér zsebkendőt gyömöszölt.

Amikor *Vucskovics* kapitány hadbiró az itélet olvasásához fogott, Rumpel felsóhajtott. *Az itélet felolvasása félóra hosszat tartott. Közben a közönség türelmetlenkedni, zajongani kezdett,* több éles fütty hangzott, sokan tréfás közbeszólásokat tettek. *Különösen a nők viselkedtek botrányosan.* Mikor a nagy zaj miatt a kapitány-hadbiró pillanatra félbeszakitotta az itéletolvasást, Rumpel hirtelen feltekintett, boldogan felcsillant a szeme. *Azt hitte, hogy megérkezett a kegyelem.* Csakhamar tovább folyt az itéletolvasás és az áldozat nevének említésénél a gyilkos idegesen összerezzent.

Végre sor került a kivégzésre. A pap odalépett Rumpelhez, letérdeltette és megáldotta. Négy katona ekkor megfogta a halálraitéltet és beleléptette a gödörbe. A pap még megkérdezte, hogy mi az utolsó kivánsága. *Rumpel azt kivánta, hogy menyasszonya ajándékozza a jeggyürüjét egyik zagrebi templomnak, hogy mondjanak misét a lelkiüdvéért.* A lelkész megigérte, hogy kivánságát teljesiteni fogják. *A négy katona ekkor megfogta Rumpelt és hátrakötött kezeivel az oszlophoz kötözték. Fekete zsebkendőt kötöttek a szemére.* Rumpel ekkor megszólalt:

— *Erre nincs szükség.*

Az oszloppal szemben egy hadnagy vezényletével öt katona állt fel fegyverrel és öt méter távolságból célbavették Rumpelt. *A hadnagy intett a kardjával és eldördültek a fegyverek. Ebben a pillanatban az elitélt teste lehanyatlott és ugylátszott, mintha élettelenül lógna a cölöpön. Hirtelen azonban ismét felkapta a fejét.*

A hadnagy ujabb kardintésére eldördült az öt lövés, mire a kivégzett teste teljesen összeesett. A katonai sapkája leesett a fejéről, amelyet teljesen elöntött a vér.

A katonaorvos megvizsgálta a kivégzettet és konstatálta, hogy beállott a halál. A holttestet ekkor leoldották a cölöpről, a gödörbe fektették és vékony földréteggel betemették. Kedden este hat órakor exhumálták Rumpel hulláját és a Mirogoj-temetőbe szállitották, ahol véglegesen eltemették.

A rokkant szerencséje

200.000 dinárt nyert egy topolai pincér

Topolán most egyik legirigyeltebb és legtöbbet emlegetett ember *Morvay* István rokkant, aki a szerencse különös kedvezéséből egyszerre gazdag ember lett, 200.000 dinárt nyert az osztálysorsjátékon.

Morvay István, a szerencsés nyerő a topolai Pataki-vendéglőben mint felíró van alkalmazva. Ott ül a söntés előtt, s szorgalmasan jegyzi, ha a pincér egy pohár sört mond be neki. Azelőtt pincér volt Morvay, de a háboruból megrokkanva tért vissza, elvesztette mindkét lábát és a harminc év körüli pincér mülábaival nem folytatta régi mesterségét, *hanem felirói állást vállalt.*

A vendéglőben kereste fel munkatársunk a szerencsés rokkantat, aki elmondotta, hogy a szabotici Lepedat és Jovanovics-cég táviratilag értesitette, hogy 2805. számu sorsjegye 400.000 dinárt nyert. Morvay ennek a tekintélyes összegnek ugyan csak a felét kapja meg, mert fél sorsjegye van, hogy a másik fél sorsjegynek ki a boldog tulajdonosa, azt nem tudja, mert azt Beogradban adták el. A szerencsés fia egyelőre még szorgalmasan és az eddiginél jóval több kedvvel végzi felirói munkáját a kis vendéglőben, de már tele van tervekkel, hogy mit fog kezdeni a kétszázezer dinárral.

— Hogy mit kezdek a pénzzel, azt még magam se tudom biztosan — mondotta — mindenesetre azonban elsősorban is mostani rossz vaslábaimat cserélem ki jó mülábakra . . . Aztán pihenek néhány hónapig, majd valami komoly üzlethez kezdek. Eleget nyomorogtam fiatal koromban.

Topolán ma a legirigyeltebb ember a hirtelen gazdaggá lett hadirokkant és sokan törik azon a fejüket, hogy miképpen tudnák a nyeremény legalább kis részét megszerezni. Igy komoly követeléssel lép föl Morvaynak egy ismerőse, akinek egyszer tréfásan megigérte, hogy ha százezer dinárnál többet nyer, ugy ötvenezret juttat neki is. A legjobban azonban az a szerencsétlen flótás irigykedik, aki a szerencsét hozó sorsjegyet néhány nappal a huzás előtt kicserélte . . .

Antiszemita zavargás a bécsi egyetemen

A rektor beszüntette az előadásokat

Bécsből jelentik: A müegyetemen kedd reggel *antiszemita botrányok* játszódtak le. A német nemzeti diákok és az ugynevezett frontharcosok az előadások előtt nagy tömegben megszálták az egyetem kapuit és a falakra plakátokat ragasztottak ki, amelyeken két bécsi lap feje állott és a következő felirás: *Le a zsidó szemtelenséggel!*

Az antiszemita diákok lármájára az egyetem épületéből két tanár jött ki, aki igyekezett lecsendesiteni a zavargókat, akik azonban nem hallgatták meg őket. A tüntetők a zsidó hallgatók közül több diákot beengedtek a kapun és amikor vagy száz zsidó hallgató tartózkodott az egyetemen, behatoltak a termekbe és *botokkal kizavarták őket az előadásokról.*

A müegyetem rektora a zavargásra való tekintettel délelőtt *tiz órakor az előadásokat beszüntette és az egyetem kapuit bezdratta.* Az

A kávéfagylalt titka

A sladoledes egy nagyon csinos bosnyák fiatalember, örökké mosolyog és a hangja ugy cseng vidáman, akár a csengetyüje, ha végig megy a főuccán. Kis egyfogatu taligáját sajátkezüleg fuvarozza keresztül a szuboticai uccákon és arról hires, hogy ő utána szalad vasárnap délutánonkint a legtöbb cselédlány fagylaltot vásárolni. A sladoledes proletár, akinek sorsa, jövője és boldogsága az időjárás szeszélyétől függ. Vannak persze burzsuj sladoledesek is, akik egyszerüen kiadják a fagylaltos kocsijukat albérletbe és igy a mások vesződségéből és a mások melegéből, igazabban: a mások verejtékéből csinos összeget harácsolnak össze. De az én sladoledesem egészen más, egy elvárosiasodott extra bosnyák ő, csupa szivesség, csupa mosoly, csupa édes önzetlenség, akár a vanilla fagylalt.

Amint beállit a hideg, a fagylaltosnak is befagyott. Bizony, ahelyett, hogy örvendezne, mennyi müjeget spórol meg az ilyen farkasorditó májusi hidegben, fázik a fagytól és tüzes, forró napocskáért imádkozik a jóistenhez. Ilyen paradox helyzetbe hozza a fagylaltost az élet.

Az ismerkedés igy kezdődött:

Én: Kérek kettőért fagylaltot.

Ő: Vegyesen? (és már nyul a müszerei után és megkezdi a pancsot.)

Én: Lehet.

Ő: Esetleg több citrommal?

Én: Teljesen a maga izlésére bizom.

Ő: (Szemmelláthatóan megvan hatva elözékenységemtől. Botrányosan protekciós adagot ken bele az ostyába és kitünő szinérzékkel müvészi halmokba lapátolja a különféle fagyalaltokat.)

Én: (Elmerülök a koalíciós fagylalt élvezetébe.) Pompás! A Mannheim bácsinál se adnak különbet. A cukrászdában vásárolja talán?

Ő (sértődötten): Házi készitmény! A feleségemmel együtt csináljuk.

Aztán elmeséli küzdelmét az élettel és a konkurrenciával. Rengeteg sladoledes müködik városunkban és reggeltől estig furton-furt kell kujtorogni, hogy az ember megkeresse a mindennapi kenyerét. Most ismét hidegre fordult az idő. Óriási károkat szenved. Mert ki kiván ilyen dermesztő szélben fagylaltot? Kabátban járnak az emberek és forró teát isznak, ugy félnek a tüdőgyulladástól. Ő, ő akár a legcsikorgóbb télben is megenné a fagylaltot, de a gyerekeknek nem ad pénzt hidegben a mamájuk. Már pedig a törzskuncsaftok mégis csak a gyerekek. A felnőttek cukrászdába járnak. Ez is egy babona, azt hiszik, hogy ott finomabb. Jaj, az emberek sose fognak megokosodni. Hát mondjam meg igaz lelkemre: rossz ez a fagylalt? Vacak ez a fagylalt? »Nó ugy-e? — rázza a csöngetyüjét diadalmasan — maga pedig ért hozzá, mi?« »Hogyne — mondom némi zavarral — persze, odahaza sokszor csináltam fagylaltot. Csupa unalomból.«

Erre aztán egészen fülig belemerültünk a különböző kényes speciális részletek megvitatásába és ő rövid lelkitusa után könnyelmüen elárulta saját találmányu kávéfagylaltja készitésének a titkát.

— Szenzációs! — ujjongtam elragadtatva — mért nem értékesiti felfedezését?

Szerényen elháritott minden gratulációt és ünneplést.

— Ó, semmi, igazán semmi — pirult el az ifju sladoledes — de ugy-e megbizhatom önben?

— Ugyan, hová gondol? — mondtam hideg előzékenységgel és ünnepélyesen becsületszavamat adtam.

Nem, igazán senkinek se fogom elárulni. Ne, ne is próbáljanak érdeklődni. Isten bizony nem mondom meg. Különben is most jut eszembe: fogalmam sincs róla, hogy mi is a zseniális kávéfagylalt titka. Magyarázat közben teljesen elfelejtettem.

(t. i.)

Egységespárti támadás Apponyi ellen

A magyar nemzetgyülés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyülés keddi ülését *Bessenyei* Zénó — Bethlen miniszterelnök egyik legbizalmasabb hive — beszélte végig, aki *feltünő támadást intézett felszólalásában gróf Apponyi Albert ellen.*

— Nem akartam eredetileg a választójogi vitában felszólalni, — mondotta — de gróf Apponyi Albert *(éljenzés a baloldalon)* akkora anyagot dobott a vitába, hogy azzal foglalkozni kell. Jól tudom, hogy gróf Apponyi Albertet müveltsége és nagy egyénisége mindnyájunk fölé emeli, hogy élő szoborként jár közöttünk, *(Felkiáltások a baloldalon: »Még sem követik!«)* nagyon jól tudom, hogy Apponyira a nemzetnek nagyon sokszor volt, van és lesz még szüksége, mégis őszintén meg kell mondanom, hogy *Apponyi szereplését az utóbbi esztendőkben figyelemmel kisérve ugy kell azt megitélnem, mint amikor az olvasó itél: végre személyesen is megismeri kedves iróját és — akkor csalódik. (Zaj a baloldalon.)* Gyermekkorom óta tisztelem Apponyit, mint a valláserkölcsi, nemzeti és konzervativ politika hirdetőjét, de szomoruan konstatálom, hogy *az utóbbi időkben szereplése csak a szélsőbaloldali pártok pozicióját erősiti.* Nemcsak Apponyi legutóbbi beszédével foglalkozom. Volt Apponyinak még egy beszéde a Házban, amikor mindnyájunk fájdalmára, *élénk tapsokkal kisérte őt a legszélső baloldal vörösszegfüs tábora.* Az volna jó, ha a szélsőbaloldal tenne olvat, amiért Apponyi tapsolhatna. Ismerem Apponyit, figyelemmel kisérem müködését, tudom, hogy benne a hazafias érzés minden felett áll, de attól félek, hogy a szélsőbaloldal tudja, miért tapsolt. A szélsőbaloldal Apponyinál jobban ismeri a mai való életet, az elkeseredést és a nyomoruságot. Lehet, hogy akadnak képviselők, akiket Apponyi beszéde megingat, vagy megunják a folytonos küzdelmet a *népszerütlenség* ellen: vegye be ez a szegény ország a titkosság orvosságát. Hivatkozom azonban külföldi és belföldi példák szomoru sorozatára, a titkosságot hirdetők 1918-as és 1919-es uralmára. A Friedrich-féle választójogi rendelet folytán általános és titkos választójog alapján ült össze az első nemzetgyülés, de alkalmasabb volt-e az a mainál nagy feladatok megoldására?

Kállay Tamás: A numerus clausust is az szülte!

Bessenyey Zénó: Külföldön hiába keres olyan államot, amelyet az általános titkos választójog tett volna naggyá, de lát olyan országokat, amelyeknek nem ártott az általános titkos választójog. Ilyen Anglia és Amerika. Az egységespártról Apponyi azt mondotta, hogy *önzésből nem akarja az általános, titkos választói jogot.* Hogyan lehet azt mondani erre a pártra, amelynek nagybirtokosai annyit áldoztak a földreformért. Kikkel állunk mi elvileg szemben? A szocialistákkal és ama tuloldali hazafiakkal, akikkel a királykérdésnek szerencsétlenül ránk kényszeritett megoldása miatt állunk szemben. Meg vagyok győződve, hogy *ha valamikor a nemzeti feladatokra kerül a sor, valamennyien együtt leszünk.* Azt tanácsolom Apponyi Albertnek . . . *(Derültség a baloldalon.)*

Szilágyi Lajos: *Maga tanácsol Apponyinak?*

Propper Sándor: Valóságos belső titkos tanácsos! *(Zaj.)*

Bessenyey Zénó: . . . hogy máskor jobban nézze meg: *cui prodest? (Taps a kormánypárton).*

Pisztolypárbaj akadályokkal

Detektivek félnapig üldözték automobilon a párbajozó feleket, hogy a viadalt megakadályozzák

A párbaj sebesülés nélkül végződött

Budapestről jelentik: Báró *Watzdorff* Konrád és *Schwitzer* Gyula cukorgyári igazgató néhány nappal ezelőtt a *Pele Mele*-mulatóban összeszólalkoztak és a vita hevében Schwitzer arculütötte a bárót. Az ügy lovaglas utra terelődött Watzdorff báró segédei, *Kenessey* István és báró *Collas* Tibor utián provokáltatta Schwitzer Gyulát, aki dr. *Rácz* Vilmost és dr. *Klár* Zoltánt nevezte meg mint megbizottjait. A megbizottak — mind a négyen hivatásos párbajsegédek — rendkivül sulyos feltételü pisztoly-párbajban állapodtak meg: háromszori golyóváltásban *huszonöt lépésről, öt-öt lépés avanssal.*

A szokatlanul sulyos természetü párbajról tudomást szerzett a rendőrség is és a főkapitány utasitást adott a detektiveknek, hogy a párviadalt meg kell akadályozni. A párbajt kedden reggel hét órakor akarták megtartani a Hüvösvölgyben. A detektivek azonban az utasitás értelmében a felek, sőt segédeik lakását is figyelemmel kisérték és amikor elindultak hazulról, lépésről-lépésre követték őket. Az autókat, melyek a feleket, segédeket és orvosokat a párbaj szinhelyére vitték, nyomon követte a rendőrség autója és a detektivek *a Hüvösvölgyben meg is akadályozták a párbajt.* A párbajozó felek erre visszaültek a kocsikba, hogy valamelyik laktanyában vivhassák meg a párbajt. *A rendőri autó mindenütt nyomon követte őket.* Rácz Vilmos maga ült a kormány mellé és össze-vissza, a legforgalmasabb, majd szük kis uccákon át igyekezett a rendőri autótól megszabadulni, azonban fáradsága hiábavaló volt. A Király-uccában egy óriási jegeskocsi fedezete mögött már-már sikerült a szökés, *a rendőri autó azonban megsejtette a szándékot, telfutott a járdára és igy került a jegeskocsi elé,* hogy az üldözést akadálytalanul folytassa. Végül is Rácz a Ferenc József lovassági kaszárnyához hajtatott. A detektivek nyomban utána *megérkeztek* és a laktanya parancsnokával közölték a főkapitány rendelkezését. Az ezredes erre kijelentette, hogy a körletparancsnokság engedélye nélkül nem engedheti át a lovardát a párbaj céljaira.

Ujabb eltünési kisérletek történtek ezután a Stefánia-uton, Andrássy-uton, a rendőri autót azonban nem tudták lerázni. Miután látták, hogy a rendőrségtől megszabadulni nem tudnak, a segédek Rácz Vilmos lakásán ültek össze a további teendők megbeszélésére. Délben tizenkét órakor megállapodtak abban, hogy egymástól külön-külön, a detektivek figyelmét kijátszva fognak gyülekezni az óbudai vámnál délután *három* órakor. Két hatvan lóerős automobilt béreltek azzal a szándékkal, hogy ha a rendőrség mégis a nyomukra jönne, akkor a két hatalmas autó teljes gőzzel fog nekivágni az országutnak és a kis rendőri autó nem tudja beérni őket. A pisztolyokat a Fodor-vivóteremből kölcsönözték és az autók hütőiben rejtették el. A két autó csupán az orvosokat vette fel és három órakor a megbeszélt helyen, az óbudai vámnál várakoztak. Schwitzer Gyula taxiba ült, előre kifizette és azt az utasitást adta a soffőrnek, hogy a Tattersalhoz vigye. Az autót nyomon követte a detektivek autója. A Baross-téren, kocsitorlódás közben, Schwitzer kiugrott a meglassitott menetü autóból. *A rendőri autó az üresen futó taxiautó után robogott és csak a Tattersalnál vették észre a detektivek, hogy üres autót követtek.* Schwitzer villamosra szállt, majd egy másik autón kivitette magát az óbudai vámhoz. Rácz Vilmos gyalog indult el a lakásáról. Két detektiv szegődött a nyomába. A Kossuth Lajos-uccában Rácz hirtelen a robogó villamos után vetette magát és felugrott rá.

Három óra után néhány perccel valamennyien az óbudai vámnál voltak és a környéken megvivták a párbajt. A második golyóváltás után a felek kibékültek. Sebesülés nem történt.

Szinházat épit

a becskereki Szokol-egylet

A karlócai patriárka szenteli föl az uj Szokolanumot

Becskerekről jelentik: A becskereki Szokol-egylet zászlószentelésének és az uj Szokolanum felavatásának ünnepségét szerb pünkösd két napján, junius 7-én és 8-án fogják megtartani. Őfelsége Aleksander király részvétele ügyében még nem kapott határozott választ a Szokol vezetősége, de a *karlocai patriárcha már értesitette az egyesületet, hogy a felszentelési szertartást ő fogja celebrálni.*

A becskereki Szokolanum, amelynek befejezésén most száz munkás dolgozik, tiszta görög stilusával és hatalmas méreteivel páratlan az egész országban. Az egyesület nagy tornacsarnoka 30 méter hosszu, 12 méter széles és 18 méter magas terem, amelyet körüskörül öltözők, fürdőszobák, könyvtár és szertár öveznek, az oszlopsoros homlokzat ormán az erő terméséből készült szimbolisztikus szobrai helyezkednek el, mig az egész épület előtt, amelyet Brasován mérnök tervei alapján Zaborszki és Balázs beográdi épitési vállalkozók épitettek, jókora park fog elterülni.

A bánáti kereskedelmi és ipar kamara kizárólag a becskereki iparosok részére iparkiállitást rendez az ünnepéllyel kapcsolatban a központi elemi iskolában és a jugoszláv szobrászok legjobbjai is kollektiv kiállitást rendeznek az ünnepély napján.

A Szokolanum felépitésén kivül más nagyszabásu tervekkel is foglalkozik a becskereki Szokol-egylet, a Szokolanum hatalmas telkén ugyanis szállodát és monumentális szinházat szándékozik épiteni.

A Szokol-egyesületnek uj otthonának berendezésére és a többi tervek megvalósitására máris több millió tőke áll rendelkezésére.

HIREK

— **Gyorgyevics főispán szabadságra megy.** *Gyorgyevics* Dragoszlav szuboticai főispán csütörtökön negyven napi szabadságra távozik. Távolléte alatt a főispáni teendőket *Malagurszki* Albe polgármester fogja vezetni.

— **Folytatják a konkordátum-tárgyalásokat.** Beogradból jelentik: Szerdán Beogradból Rómába utazik az a delegáció, amely a Vatikánnal a konkordatum megkötéséről tárgyal. A delegáció vezetője dr. Janjics Voja volt vallásügyi miniszter, tagjai pedig dr. Alaupovics és dr. Lalovics.

— **Az uj novisadi polgármester eskütétele.** Novisadról jelentik: *Milovanovics* Milován dr., Novisad város uj polgármestere betegségéből felgyógyult és szerdán a városi tanács kezébe leteszi a hivatali esküt. A belügyminiszter kedden telefonon felhatalmazta *Lakics* János helyettes-polgármestert, hogy az uj polgármestertől az esküt kivegye.

— **A dunai öblözetek legelőinek felosztása.** Becskerekről jelentik: A torontáli és szerémségi közös legelők miatt, amelyek a harmadik, negyedik és ötödik dunai öblözetben terülnek el, már régóta viták vannak. Az ügy a belügyminiszter elé került döntés végett, ahol ugy határoztak, hogy a kerületi főispán és a belügyminisztérium egy osztályfőnökének jelenlétében, demarkációs vonalat huznak a szerémi és torontáli legelők határának megjelölésére.

— **Csapatösszevonás Aradon.** Bukarestből jelentik: Bukarestben Mardarescu hadügyminiszternek egy hivatalos kommünikéje látott napvilágot, amely szerint Aradon az összes középületeket katonaságnak kellett megszállania, miután a hatóságoknak tudomására jutott, hogy Aradon és környékén nagyobbarányu összeesküvés van készülőben.

— **Vasuti szerencsétlenségek Boszniában.** Szarajevóból jelentik: A Bród-Szarajevó közötti vonalon, Dobolj állomás közelében a nagy esőzés teljesen alámosta a pályát, ugy hogy hétfőn este az arra haladó gyorsvonat mozdonya kisiklott. Nagyobb szerencsétlenség nem történt és a forgalmat átszállással bonyolitották le. A boszniai Vinegrád közelében a vasuti pálya földcsuszamlás történt épen abban a pillanatban, amikor egy tehervonat a kritikus helyen átrobogott. Négy vagont a beomló föld maga alá temetett, emberéletben azonban nem esett kár.

— **Baldwin anyja meghalt.** Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök édesanyja nyolcvan éves korában meghalt.

— **A lakástörvény a suboticai jogászegyletben.** A suboticai jogászegylet kedd délutáni ülésén foglalkozott az uj lakástörvénnyel. Az ülésen ismertették a törvényt s rámutattak a törvényben lévő ellentmondásokra. Az ülésen elhatározták, hogy a törvény hézagos és ellentmondó intézkedéseit összefoglalják s a szociálpolitikai minisztériumhoz felterjesztést intéznek, hogy a kiadandó végrehajtási utasitásban a törvény egyes intézkedéseit autentikusan magyarázza. A lakástörvény teljes és pontos magyar forditása már megjelent s 6 dinárért a *Bácsmegyei Napló* valamennyi árusitójánál kapható, valamint a kiadóhivatalban is megrendelhető.

— **Maróczy Géza veszteség nélkül játszott egyszerre harminckét játékossal.** Newyorkból jelentik: Maróczy Géza sakkmester, a brooklini sakk-klubban harminckét játékossal szimultán játszmát játszott. A mérkőzések közül huszonegyet megnyert, a többi eldöntetlen végződött.

— **Óriási robbanás a győri bőrgyárban.** Győrből jelentik: A győri bőrgyárban kedden óriási robbanás történt. Az egyik munkateremben felhalmozott tizezer kilogramm celluloid eddig még meg nem állapitott okból felrobbant. A robbanás idején szerencsére munkaszünet volt és igy a teremben dolgozó kétszáz munkás menekült meg a haláltól. Mindössze öt sebesülés történt. A gyárépület tizenkét kéménye és két melléképülete a robbanás következtében összeomlott és öt kilométeres körzetben minden ablak összetört.

— **Uj felkelés Oroszországban.** Berlinből jelentik: A Times Danzigból ugy értesül, hogy Oroszországban Minksben Bozovszki tábornok parancsnoksága alatt hatvanezer főnyi fehér hadsereg alakult. A vörös hadsereg Budienny tábornok vezérlete alatt elindult a felkelők leverésére.

— **Kisiklott a sarajevoi kamarai kiküldöttek vonata.** Sarajevoból jelentik: Az a vonat, amely a sarajevoi kamarai kongresszuson résztvett delegátusokat hazaszállitotta, vasárnap este 7 órakor Zenicától tiz kilométerre, Nemila állomás közelében kisiklott. A balesetet az okozta, hogy az erős esőzés teljesen elmosta a hegyoldalt, ahonnan egy hatalmas fatörzs a sinekre esett. Mivel az akadály éppen a kanyarulatnál volt, a vonatvezető csak az utolsó pillanatban vette észre a sineket eltorlaszoló fát, nagy lélekjelenléttel gyorsan fékezett és sikerült nagyobb szerencsétlenségnek elejét venni, azonban a mozdony és több kocsi igy is kisiklott. Emberéletben szerencsére kár nem esett. Az akadályt reggelre sikerült eltávolitani és a segélyvonat több órai késéssel tovább szállitotta az utasokat.

— **Markovics Lázár rágalmazási pöre egy zagrebi ujságiró ellen.** Zagrebből jelentik: A zagrebi törvényszék kedden tárgyalta Markovics Lázár volt igazságügyminiszter, radikális képviselő becsületsértési és rágalmazási pörét Platzer Ivan a zagrebi „Vecser" felelős szerkesztője ellen, aki tavaly nyáron, a Davidovics-kormány hivatalbalépése után egy cikkében azt irta Markovics Lázárról, hogy a Davidovics-kormány uralomrajutása után külföldi utlevelet kért, mert — irta a cikk — „mint korrupcionista félt az üldözéstől". A törvényszék itéletében bünösnek mondotta ki Platzert rágalmazás vétségében és ezért két havi elzárásra itélte.

— **A becskereki iparosok tiltakoznak a munkásbiztositó pénztár autonómiájának megsértése ellen.** Becskerekről jelentik: A becskereki iparosok kedden értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a zagrebi Országos Munkásbiztositó Hivatalhoz tiltakozó feliratot intéznek [illegible] Jován dr. verseci igazgatónak Becskerekre való áthelyezése ellen. Elhatározták, hogy változatlanul követelni fogják a munkásbiztositó pénztár autonómiájának tiszteletben tartását.

Suboticai adókivetések. A harmadosztályu kereseti adót kivető bizottság *május 25-én* a következő V—VIII. körieк adóügyét fogja tárgyalni: Földbérlők: Rimics András, Radasics József, Racsmányi György és társai. Rideg Vince és társai. Rauch Péter és Milánkovics Julia. Racsmány György és társai. Rombola Istvánné. Rombola János. Rideg Vince. Retek Mihály. Resesik István. Rencsár Ferenc. Rausz Péter. Raffay Istvánné. Radasics József. Racsmány István. Racsmány János. Rómics András. Szebek János és társai. Seres Imréné. Stefkó József. Szevényi Sándor. Seres József. Szebek Pál. Somogyi Mihály. Szevony Sándor és Varga Gergely. Somogyi András. Szőregi Mihály. Stefánovics János. Stefánovics Lajos. Stefkó József. Stefkó Sándor. Simók Mácó. Sári Vince. Savanyu Vince. Sebek Anna. Sebek Pál. Simula Mácó. Sebek Ábel. Szilics Imre. Segvi András. Szalma Vince és Némedi Mihály. Szauer Ádám és társai. Savanyu Vince. — *Május 25-én* a következő I—IV. körieк kerülnek sorra: Barakovics Mózes. Hartl és Mermatovics. Jakovljevics és társa. özv. Vértes Ignácné. Krishaber Sándor. Malagurszki Ferenc. Major Béla és társa. Müller Sándor. Szemző Béla. Petrovics és Hartl, özv. Pulai Nándorné. Neuhausz József. Ács Géza. Császár Gyula. Copf Ignác. Engelsmann Zoltán. Knol Salamon. Majer Albin. Morics Andrija. Pártos Jenő. Sielter Miksa Szabados Miksa. Heiszler Benő. Horvacki Ágoston. Krausz Miksa. Jurics Péterné. Otenbacher Mózes. Voinics Ottó. Zmekanovics Gojéné. Bódi István. Cveics András. Gyulai Józsefné. Holcer Béla. gabona- és élelmiszerkereskedők.

— **Balettdélután az orosz Vöröskereszt javára.** Május 23-án, szombaton és vasárnap Enwaldné balettiskolája a szuboticai városi szinházban balettdélutánt rendez az orosz Vöröskereszt javára. Ez alkalommal elsőrendü szereposztásban színre kerül az „Azra" cimü kétfelvonásos, három képből álló keleti balett, amelynek cimszerepét Enwaldné alakitja. A balett zenei részét Weselovszki a zene szerzője zongorán, Pátkai hegedün és Lázár csellón látja el. Jegyek és a balett leirása a Jedinstvo-könyvkereskedésben és Vig Zs. Sándornál, továbbá az előadás napján délelőtt 11—12-ig és délután 2 órától a szinházi pénztárnál kaphatók. Az előadás pontosan 5 órakor kezdődik és az előadás alatt a terem ajtói zárva lesznek. A magasnivóju, müvészi eseményszámba menő előadás iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Felülfizetéseket, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogad a rendezőbizottság.

— **A suboticai kiállitás plakátpályázata.** Mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette, a suboticai kiállitás igazgatósága müvészi kivitelü plakátra pályázatot irt ki. A pályázati határidő kedden járt le. A plakátpályázatra igen nagy számu jelentkező küldötte el a munkáját. Eddig negyvenöt plakátterv érkezett be a suboticai kiállitás igazgatóságához. A plakátok között nagyon sok müvészi értékü munka van, amelyeknek díjazásáról a kiállitás igazgatóságának május 21-iki, csütörtöki ülése fog határozni.

— **Cankov közeledik az ellenzékhez.** Szófiából jelentik: *Cankov* miniszterelnök eltökélte, hogy az ellenzéki pártok vezéreivel megbeszéli a bel- és külpolitikai helyzetet. Kedden tárgyalt a demokraták közül *Marinovval* és *Musanovval.*

— **Felmentették a Subotičke Novine volt szerkesztőjét.** Az 1922. és 1923-ban Suboticán megjelent Subotičke Novine cimü hetilap több cikkében az ügyészség a bunyevácok és szerbek közötti nemzetiségi, vallási és faji gyülöletre való uszitást látott és ezért vádiratot adott be a lap felelős szerkesztője, *Prcsics* Miska ellen, aki a vizsgálat folyamán nem nevezte meg az inkriminált cikkek szerzőit. A suboticai törvényszéken 1924. február 29-én tartott főtárgyaláson Prcsics igazolta, hogy a cikkeket *Raics* Balázs plébános, akkori képviselő irta, miért is a törvényszék Prcsicset a vád alól felmentette. Az ügy felebbezés folytán kedden a novisadi felebbviteli bíróság elé került, amely a felmentő itéletet helybenhagyta. A főügyész az itélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

— **Az ipartestületek országos kongresszusa Novisadon.** Az ország ipartestületei junius 7-ikén és 8-ikán Novisadon kongresszust tartanak. A novisadi ipartestület vasárnapi ülésén hat tagot delegált a kongresszusra s felhivja a Vajdaság ipartestületeit, hogy az országos kongresszusra küldjék ki képviselőiket.

— **42.000 dináros lopás.** Sentáról jelentik: Polyák Lőrinc földbirtokos feljelentést tett a rendőrségen, hogy huszonhét éves elmebajos testvére, Polyák István vasárnap hajnalban belopódzott lakásába s [illegible] a másik szobában [illegible]dt, azalatt szekrényét feltörte és onnan 42.000 dinárt ellopott. A pénzzel egy éjszakai mulatóhelyre ment, és mire [illegible] rátaláltak, a pénz már mind elfogyott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Francia Klub alakul Kikindán.** Vasárnap alakult meg Kikindán a Francia Klub. Elnök lett [illegible]bakovics Miklós polgármester, alelnök Szlojanovics brigadéros, pénztáros Fischer Fülöp malomigazgató, könyvtáros Tyirilov Milivoj városi jegyző, titkár Aschikoff tanár.

— **A román kamara viharos ülése.** Bukarestből jelentik: A kamara keddi ülésén az ellenzék éles támadást intézett Mardarescu tábornok, hadügyminiszter ellen, mert Popescu csendőrhadnagy provokáltatta Lupu parasztpárti képviselőt egy parlamenti beszéde miatt. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a csendőrhadnagy sulyos fegyelemsértést követett el, amiért szigoruan meg fogják büntetni. Argetsianu képviselő közbekiált: Azért nem büntették meg, mert nem sikerült Luput megölnie. A közbeszólásra nagy zaj keletkezik, az ellenzék kórusban kiáltja: Gyilkosok, banditák! Az elnök a lárma miatt kénytelen az ülést felfüggeszteni. Utána Mardarescu tábornok állandó zajban kijelenti, hogy minden tisztnek jogában áll elégtételt kérni azoktól a képviselőktől, akik ellenük a parlamentben sulyos vádakat emelnek. Jorga Miklós nagy vihar közben támadja a vasuti minisztert, mire a kormánypárt a minisztert, az ellenzék pedig Jorgát éljenzi. A beszédből csak egy-két szót lehet hallani, ugy, hogy az elnök kénytelen az ülést ujra felfüggeszteni. Az ülés ujbóli megnyitása után Lupu szólal fel és Popescu hadnagyról, Pan Halippa bántalmazójáról azt állitja, hogy feleségével együtt találkahelyet tart fenn. Óriási tumultus támad, a kormánypárt felháborodva tiltakozik, de Lupu fentartja állitását. Az ülés ezzel véget ért.

— **A budapesti Unió szinházüzem kényszeregyezséget kért.** Budapestről jelentik: A fizetésképtelen *Unió*-szinházüzem r.-t. kedden kényszeregyezséget kért maga ellen. A részvénytársaságnak tizenötmilliárd passzivája és tizmilliárd aktivája van. A törvényszék által kirendelt vagyonfelügyelővel fogják most folytatni a tárgyalásokat a hitelezők és a szinészek. Ez a vagyonfelügyelő fogja intézni az Unió ügyeit.

— **Kiütéses tifusz a Bácskában és a Szerémségben.** Noviszadról jelentik: A noviszadi egészségügyi intézethez érkezett jelentés szerint a Szerémségben és a Bácskában ismét több kiütéses-tifuszeset fordult elő. Lednicén Balakán Jován napszámos betegedett meg és ugyanitt még egy tifuszgyanus megbetegedés történt. Odzsacin a Tomori-pusztán Durant János és Durant Katica betegedtek meg kiütéses tifuszban. Schwartz Péter dr., a noviszadi bakteriológiai intézet orvosa bejarta a fertőzött községeket és gondoskodott a szükséges óvintézkedésekről.

— **Felakasztotta és agyonlőtte magát.** Becskerekről jelentik: Koszó Sándor 21 éves [illegible] földmüves, hétfőn felakasztotta magát és ugyanakkor revolverrel magára lőtt. Azonnal meghalt.

— **Harangszentelés Kikindán.** A kikindai római katholikus templom uj harangjait áldozócsütörtökön fogják felszentelni. A harangszentelési ünnepségeken Rodics Rafael beogradi érsek, bánáti apostoli adminisztrátor is résztvesz.

— **Kodelkáné pöre Ledererék ellen.** Budapestről jelentik: A Ledererék által meggyilkolt és feldarabolt Kodelka Ferenc hentesmester elvált felesége pört indit volt férje családja és Ledererék ellen azon a cimen, hogy Kodelka közvetlen a gyilkosság előtt ujból egybe akart kelni velo és igy butorai, amelyekre Kodelka családja tette rá a kezét, valamint a Lederer-házaspárnak adott ajándékok és az elrabolt hetven millió korona őt illetik meg.

— **Vörös katonák fegyveresen támadtak a német rendőrökre.** Ludwigshafenből jelentik: A ludwigshafeni rendőrség hétfőn délután szét oszlásra szólította fel a vörös frontkatonaszövetségnek mintegy ötszáz tagját, akik a Rajnabizottság tilalma ellenére zárt sorokban vonultak Mannheimból Ludwigshafenbe. A menet zászlórudakkal és fegyverekkel támadt rá a rendőrségre. Az egyik rendőrtisztviselőt megsebesitették. Az elősietö megerősitő rendőroszlagoknak sikerült a menetet feloszlatni.

— **Párbaj baltákkal.** Novisadról jelentik: Véres verekedés folyt le ez évi április hó 3-án Noviszadon a Deák-ucca 38. szám alatti házban. *Barta* Mihály este vacsoránál ült a feleségével, amikor betoppant hozzájuk az ugyanabban a házban lakó nagybátyja, *Barta* János és durva szavakkal rátámadt unokaöccse feleségére. *Barta* Mihály felszólította nagybátyját, hogy azonnal hagyja el lakását. *Barta* János erre öklével többször unokaöccse arcába csapott, ugy, hogy annak két fogát kiverte. A megtámadott ember kiszaladt az udvarra, ott azonban Barta Jánosné egy doronggal többször fejbevágta. Azalatt Barta János az istállóba szaladt, ahonnan kapával tért vissza. Barta Mihály védekezésül baltát ragadott és azzal több csapást mért Barta János fejére. Már mindketten erősen véreztek, amikor Barta János is baltát kapott fel és azzal Barta Miklós fején több sulyos sérülést ejtett. Mindkettőt beszállitották a kórházba, ahol hetekig élethalál közt lebegtek. Hétfőn mindkettő felgyógyulva elhagyta a kórházat, de az ügyészség utasitására mindkettőjüket letartóztatta a rendőrség és az ügyészség fogházába szállitotta be.

— **Róma biboros-vikáriusa a merész női öltözködés ellen.** Rómából jelentik: Róma biboros-vikáriusa körlratot tett közzé, amelyben ismét figyelmezteti a nőket, hogy tartsák szem előtt azt az előirást, mely szerint a templomokban csak fedett fővel és nyakig begombolt ruhában jelenhetnek meg.

— **Elitélt szurkálók.** Novisadról jelentik: A mult év juliusában Bács-Petrovoszelón idősb és ifjabb Kocsis Mihály, Pataki Mihály és Nagy József megtámadták ifjabb Mészáros Antalt, akinek apja, idősb Mészáros Antal segitségére sietett. A négy támadó erre késsel többször megszurta az idősebb Mészárost, aki a helyszinen meghalt. A boncolás megállapitotta, hogy a halált nem a szurások, hanem szivszélhüdé okozta. A bünügyet kedden tárgyalta a noviszádi törvényszék, amely a vádlottakat a boncolási jegyzőkönyv alapján nem emberölésben, hanem sulyos testi sértésben mondta ki bünösnek és ezért idősb Kocsis Mihályt és Pataki Mihályt két-két évi fegyházra, ifjabb Kocsis Mihályt és Nagy Józsefet négy-négy havi fogházra itélte.

Lepedat i Jovanović suboticai főelárusitóknál vásárolt sorsjegyek közül május 18-án kisorsoltattak:

400.000 dinárt nyert: 23051.

5000 dinárt nyert: 92032 93128 136384.

3000 dinárt nyert: 10383 11933 55643 122943.

1000 dinárt nyert: 10362 41792 55691 58861.

400 dinárt nyert: 6713 86 13139 71 13940 87 17216 23053 29607 29 49 60 37446 39253 76 82 41785 42947 44268 53051 55601 15 22 56112 87 90 57908 58828 67255 59 68803 88 71256 76 95 84132 60 86108 76 86520 60 89444 64 79 92024 75 92 93108 95802 11 28 30 104177 88 109534 93 112418 64 117304 119529 122912 15 17 99 131938 133238 61 92 134417 138847 145333 148919.

— **Szerencsétlenül járt diák.** Juhász János tizenhárom éves szuboticai diák kedden délután játék közben felszakitotta bal lábán az ütőeret. A szerencsétlenül járt diák sebét a mentők kötözték be, majd orvosi kezelés végett beszállitották a közkórházba.

— **Letartóztatott csaló.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség kedden letartóztatta Budai Ádám vásári léggömb-árust, akit csalásért jelentettek fel a rendőrségnél. Kihallgatása alkalmával megállapitották, hogy a vásári árus a szuboticai rendőrség által kiállitott igazolvány alapján már évek óta használja jogtalanul a Budai nevet, holott a valóságban Pastlera Frigyesnek hivják. A forradalom után hosszu ideig csempészéssel foglalkozott, majd Magyarországra ment, ahonnan több büncselekmény elkövetése után visszaszökött Jugoszláviába. A noviszadi rendőrség harminc napi elzárásra itélte hamis név használata miatt, amelynek kitöltése után átadják az ügyészségnek.

— **Eljegyzés.** Sichermann Ibolyka és Mésner Márkus (Cservenka-Stariszivac) jegyesek.

— **A noviszadi Vöröskereszt kézimunka-tanfolyama.** Noviszadról jelentik: A vajdasági Vöröskereszt-Egyesület kerületi ifjuságí szekciója az ifjuságí szekció noviszadi műhelyében *kézimunka-tanfolyamot* rendez, amelyen kizárólag *tanitókat és tanitónőket* kiván a különféle kézimunka szakmában: modellkészitésben, dobozkészitésben, könyvkötészetben, rajztanitásban, asztalosmunkában és szokolszerü tornászásban kiképezni. Az oktatás elméleti és gyakorlati lesz. A tanfolyam ingyenes. Bélyegmentes kérvények 100 dinár melléklésével a noviszadi ifjuságí szekcióhoz intézendők. A tanfolyamon *negyven* polgári, elemi- és középiskolai tanerő vehet részt és közös lakásról, közös étkezésről gondoskodnak. Mindenki anyagbeszerzésért és elkészitendő modellekért, melyeket magával vihet, 400 dinárt fizet. Az ellátási költségekkel együtt egy-egy résztvevő összkiadása 1500 dinár, amelyet kivánatos, hogy az egyes iskolák viseljék.

— **A Gül Baba előadása.** A Katholikus Legényegylet kitünő mükedvelő gárdája a május 20 és 21-re hirdetett előadások helyett közbejött akadályok miatt május 23-án és 24-én, szombaton és vasárnap ismétli meg a Gül Baba előadását, a bemutató kitünő szereposztásában.

— **Halálozás.** Borzaski Vladimir szentai kereskedő hétfőn, amint felesége társaságában autón Suboticáról Sentára igyekezett, utközben rosszul lett és meghalt. Az erről szóló hirünk tévesen ugy jelent meg, mintha Borzaski Vladimirné halt volna meg. A téves közlést ezennel helyreigazitjuk.

— **Viharos városi közgyülés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A város kiszélesitett tanácsa kedden délután négy órakor rendkivüli közgyülést tartott, amely viharos lefolyásu volt. A közgyülést, amelynek napirendjén házhelykisajátitások, nyugdijügyek és italmérési engedélyügyek szerepeltek, *Lakics* János polgármester-helyettes nyitotta meg. A kisajátitásokra vonatkozó javaslatok simán keresztül mentek, azonban a nyugdijak megállapitása körül heves vita fejlődött ki. *Vujocsevics* Radován és *Milkovics* Gilsa képviselőtestületi tagok ugyanis kifogásolták, hogy a nyugdij-választmány Nagy Sándor közgyám nyugdijjogosultságának megállapitásánál a hadban töltött éveket kétszeresen számitotta. Dr. *Latincsics* János felszólalása után a közgyülés magáévá tette a nyugdijválasztmány álláspontját. Ezután *Milák* Gábor italmérési engedélye ügyében határoztak. A határozatot heves vita előzte meg. A gazdászati bizottság ugyanis a közgyülést megelőző ülésén az italmérési engedély megadását javasolta, mig a tanács, a keddi előkészitő ülésen a legutóbbi közgyülés határozatára hivatkozva, ellenjavaslatot terjesztett a közgyülés elé. *Milkovics* Gilsa képviselőtestületi tag élesen támadta a tanácsot, mert a gazdászati bizottság javaslatával szemben Milák kérvényének elutasitását javasolta. Végül egy szavazattal elfogadta a közgyülés a gazdászati bizottság javaslatát.

— **Rövid novisadi hirek.** Hadadi István telefonszerelő feljelentést tett a novisadi rendőrségen, hogy ismeretlen tettes kedden reggel kilenc órakor a városház előtt ellopta 753. számu, ezernégyszáz dinár értékü kerékpárját. A nyomozás megindult. — A novisadi törvényszék december 6-ikán héthónapi börtönre itélte Petrovics Velinka loki asszonyt a titeli járásbiróság előtt tett hamis tanuvallomás és hamis eskü miatt. Az itéletet kedden a novisadi felebbviteli biróság jóváhagyta. — Dina Pál bácsp-troväci asztalos mult év október hó 12-ikén Bulkeszen betört Bauer Julia szobájába és a szekrényt fel akarta feszíteni, amiben azonban megakadályozták. Másnap Evinger Fülöp bulkeszi lakosnál tört be, ahonnan ezernégyszáz dinár készpénzt vitt el. A kedden megtartott főtárgyaláson a novisadi törvényszék Dinát hathónapi börtönre itélte. — Bajaz Mihály novisadi vasuti raktárfőnök feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vasuti raktárt folyvajok állandóan dézsmálják. A vasuti rendőrség a lopás gyanuja miatt letartóztatta Lazsa Mihály és Ország Mihály raktari munkásokat, akiknek lakásán nagymennyiségü lopott árut találtak.

— **A novisadi Rádió-klub alakuló ülése.** Novisadról jelentik: Nenadovics Velimir postaigazgató csütörtök délután félhat órára meghivta a postaigazgatóság 27. számu szobájába a novisadi rádió-amatőröket a Rádiókedvelők Klubjának megalakitása végett.

— **Amerikai vád szerint a németek idegen hősi halottak csontjaival kereskednek.** Newyorkból jelentik: A New York American szenzációs cikket közöl, amely szerint a németek sokezer csontvázat és kikészitett koponyát adnak el Amerikában tudományos intézeteknek, nagyszerü üzleteket csinálnak és felmerült a kérdés, hogy honnan szerzik össze a rengeteg preparált csontvázat és koponyát. Az ujság tehát megszólaltatta Werbelow Pált, aki a berlini Pfaus American Instrument Company newyorki képviselője. Werbelow árusitia Amerikában a berlini cég csontvázait és koponyáit, amelyeket állitólag a német kormány juttat a berlini vállalatnak. Werbelow elmondta a New York American munkatársának, hogy ezeken a csontvázakon és koponyákon puskagolyóktól és gránátszilánkoktól származó sérülések észlelhetők, nyilvánvaló tehát, hogy a világháboruban elesett katonák csontvázai és koponyái. Minthogy azonban a német birodalom területén nem volt harctér, — mondja Werbelow — kétségtelen, hogy a németek ezeket a csontvázakat idegen harcterekről szedik össze. Attól sem rettennek vissza, hogy megbolygassák a francia harcmezőkön lévő amerikai hősi sirokat. Flandriából és Délkelet-Európából is ezrével gyüjtik össze az amerikai katonák porladó holttesteit, igy jutnak vissza hazájuk földjére az amerikai hősök s csontjaikkal gazdagitják a német nemzeti vagyont.

A suboticai zsidó Patronázs Egyesület az általa létesitett »Gyermekotthon«-t f. évi junius 1-én templomi ünnepély keretében megnyitja.

Óvás. Tisztelettel közöljük, hogy Gyárfás Olivér ur nincs feljogositva részünkre rendeléseket felvenni, felvilágositásokat adni, inkasszót eszközölni, minthogy nevezett ur már nincs szolgálatunkban. *Kompass-Verlag, Wien-Zagreb.*

Kiházasitó egyet alakul Szuboticán. A sok temetkezési társulat után most egy vidámabb, s minden bizonnyal szolidabb és reálisabb alakulás. A házasságkötés a mai gazdasági viszonyok mellett ugy a férfira, mint a nőre nézve sulyos probléma. A középosztály: hivatalnokok, kiskereskedők, iparosok, alkalmazottak nemcsak hozományt nem tudnak gyüjteni, hanem a házasságkötéssel együtt járó kiadásokat, a kelengye, lakásszerzés, lakásberendezés költségeit is alig tudják előteremteni. Valósággal szociális szükségletet hivatott kielégiteni tehát a most alakult »*Sreća*« kölcsönös kiházasitó egylet, amely tagjainak jelentékeny támogatást nyujt férjhezmenés, illetve nősülés esetére. Már az első 25 házasság esetén 20.000 dinár segélyt fizet tagjainak az egyesület s ha száznál több tag köt házasságot, illetve történnik befizetés, 50.000 dinárra emelkedik a házassági segély. A tagoknak minden házasságkötés után 50 dinárt kell befizetniök. Az uj egyesület alapitói: *Protics* Márkó görögkeleti lelkész, dr. *Gerson* József főrabbi, *Szántó* Róbert evangélikus lelkész, dr. *Pánics* Antal szarakanizsai polgármester, *Fischl* Pál bankcégvezető, *Kalmár* Jenő nyugalmazott munkásbiztositópénztári igazgató, *Szávics* István vasuti főmérnök, dr. *Havas* Emil ügyvéd, *Nozdrovszky* Zoltán mérnök, *Prodanovics* Stévó cégvezető, *Kosztics* Sándor és *Schwimmer* Béla, a »Kurir« tulajdonosai agilitásukkal és megbizhatóságukkal garantálják, hogy az egyesülés beváltja a hozzáfüzött reményeket.

A suboticai zsidó Nőegylet és Népkonyha választmányi ülése. A suboticai zsidó Nőegylet és Népkonyha csütörtök délelőtt 11 órakor tartja választmányi ülését a zsidó iskola helyiségében.

— **Elhalasztották a becskereki iparosok házi kiállitását.** Becskerekről jelentik: A becskereki iparosok kedden délután gyülést tartottak és elhatározták, hogy a junius 7. és 8-ára tervezett házi kiállitást elhalasztják.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörapparátust és szállodaberendezést, kérjen áriegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugovićeva 25.

SPORT

A suboticai lóverseny

Öt futam lesz

A csütörtöki lóversenyre eddig 18 nevezés történt.

Az öt futamból álló verseny első száma a bácskai mezögazdák versenye lesz. Ebben a versenyben a győzelemre legtöbb esélye van *Bacsics* Rajica lovának, »*Villiam Rufus*«-nak. A *Romics* istáló által benevezett versenyló veszélyes ellenfele lehet. *Stipics* lovai is futnak.

A második versenyszám: Általános félvérverseny. Ebben a futamban *Lelbach* Gyula lovainak aligha akad vetélytársuk. A *Lelbach*-lovak közül »Szökevény« és »Ciprus« között fog eldőlni a győzelem.

Harmadik futam: Három éves telivérek versenye. Ebben a futamban is a *Lelbach*-istálóé lesz a győzelem. Első minden valószinüség szerint »Terus« lesz.

A negyedik futam: Általános telivérverseny. Ebben a futamban olyan versenylovak indulnak, amelyek már nagy versenyekben arattak győzelmet. Győzelemre legtöbb esélye »Eljen«-nek van.

Ötödik futam: Tiszti akadályverseny. Ebben a futamban hat ló indul. *Csanics* őrnagy lovai: »Narandzsa« és »Boj«, valamint *Pokorny* főhadnagy lova, amely sebességéről nevezetes, kemény tusát fognak vivni a győzelemért

KÖZGAZDASÁG

Belföldi cégek

külföldön rendelik nyomtatványaikat

A nyomdászok országos akcióbizottsága a nyomdaipar pangásáról

A jugoszláviai nyomdavállalatok szövetsége és a grafikai munkások szövetsége állandó közös bizottságot alakitottak azoknak az okoknak kivizsgálására és megszüntetésére, amelyek a nyomdaipar pangását és ezáltal a munkanélküliséget idézik elő. A bizottság megállapitotta, hogy a nyomdaipar válságának legfőbb oka az, hogy a legtöbb megrendelő külföldi nyomdavállatoknál fedezi nyomtatványszükségletét. Ezért a bizottság elhatározta, hogy összegyüjti és időnként nyilvánosságra hozza azoknak a cégeknek neveit, amelyek a külföldi nyomdavállalatokat favorizálják a hazai iparral szemben.

A nyomdászok akcióbizottsága legutóbbi üléséről a következő kommünikét adta ki:

— A bizottságnak ismételten konstatálnia kell, hogy a nyomdaipar stagnációjáért és a nyomdai munkások nagy munkanélküliségéért azokat a hazai vállalatokat és külföldi vállalatok itteni fiókjait terheli a felelősség, amelyek nyomtatványaikat külföldön szerzik be, habár megvan a lehetősége annak, hogy itthon ugyanolyan minőségü nyomdai produktumokat kapjanak. Igy például *Szusákon* minden nyomdának munkája volna, ha nem Fiumében rendelnének nyomtatványt ezek a cégek: »*Jela*« papirgyár, »*Katar*« bőrgyár r.-t., *Paraiagyár r.-t.*, *Kern* Filip, *Wortman* Zsiga és *Wortman Testvérek* likőrgyárai, továbbá a következő nagy fakereskedések: Iván *Boli*, Drago *Pavlovics*, Milan *Kremsir*, *Morovich i Comp.*, Bozsó *Petrics*, *Talijansko-jugoslavensko d. d.*, Ágoston *Andrianchich* és dr. Julijo *Fischer*, *Descovich i Bacich*, Silvijo *Premuda*, *Silvestris d. d.*, »*Goranin*«, *I. Premrou*, *L. Sarinich*, *Ruzsicska*, Artur *Sachs*, *Loncsarics*, végül a »*Balkán*-mozi és *Spitzer* Milán kereskedő. A *zagrebi* cégek közül Bécsben rendel paragon-blokkokat a *Del-Ka* papirkereskedés, az állami tisztviselők beszerzési szövetkezete, a *Kauders*-féle sportcikkek áruháza pedig Bécsben készült plakátokon hirdet. A *zagrebi pénzügyigazgatóság* Grácban nyomtatja a mozijegyeket, noha ott mindössze kétszáz dinárral olcsóbb, mint a »Narodna Novine« nyomdájában, amely azelőtt ezzel a munkával állandóan foglalkoztatott egy gyorssajtót.

— A *noviszadi Dimovics* N. cég szintén Bécsből hozatja a paragon-blokkokat. A zagrebi *Csaklovics*-cég külföldön készittetett néhány albumot, amelyeket a zagrebi mintavásáron is kiállitottak. Csak néhány vállalatot soroltunk itt fel, mig a többieket a sorra következő kommünikében fogjuk megnevezni és felhivjuk a közvélemény figyelmét ezekre a sajnálatos jelenségekre, amelyek *tönkreteszik a hazai nyomdaipart és elveszik a munkások kenyerét*, akikről senkisem gondoskodik, ha munkanélkül vannak. Némely ilyen cégek még a vevők hazafiasságára is apellálnak és maguk is verik a mellüket a hazafiságukkal. Mi felhivjuk a közönséget, ne vásároljon ezeknél a vállalatoknál, amelyek idegen zsebeket tömnek a belföldi munkások rovására. Kötelessége volna itt rendet csinálni az államnak is, amely a külföldről importált kész nyomtatványok után csak annyi vámot szed, mint a tiszta papir után, sőt a nyomtatványáru nagyrésze makulaturának deklarálva vámmentesen jön be. Ilyen nehézségek mellett nem csoda, hogy a nyomdaipar válságban van és a grafikai munkások nagyrésze munkanélkül áll — fejezi be jelentését a nyomdászok akcióbizottsága.

Kotrási munkák a Dunán. Novisad város árlejtést hirdetett 50.000 köbméter dunai homok kotrására. A pályázati határidő május 15-én járt le s a noviszadi tanács hétfőn bontotta fel a beérkezett ajánlatokat. Eddig beérkezett ajánlatok: Schumacher és Plavetz noviszadi mérnökök 22.90 egységár alapján 1.145.000 dinárt, a beográdi Hajózási és Kotrási vállalat 31 dináros egységárral 1,550.000, a beográdi épitőmesterek és technikusok szövetsége 26 dináros egységárral 1,300.000, Marjanovics Stevan 24 dináros egységáron 1,220.000 dinárt kér a munkálatok elvégzéséért. A városi tanács elé a mérnöki hivatal azt a javaslatot terjeszti, hogy egyik ajánlatot se fogadja el, hanem szerezzen be egy kotrógépet s házikezelésben végeztesse el a munkát. A tanács legközelebb dönt a mérnöki hivatal javaslata felett.

KINTORNA

Zebegényi ur megáll a kisfiával egy bank- és váltóüzlet kirakata előtt.

— Papa, — kérdi — miért van a bankok ablakán rács?

— Azért, — feleli a papa — hogy *a pénztáros hozzászokjon.*

*

— Rémes, rémes, — mondja ebédnél egy fiatal hölgy — egyetlen szón mult, hogy nem az enyém most a Ney doktor autója.

— Hogy-hogy? — kérdik tőle.

— Én tudniillik megkérdeztem tőle: »Doktor ur, ugy-e nekem adja az autóját?« Ő azt felelte: »Nem.« *Ha azt felelte volna, hogy igen, akkor most enyém lenne az autó.*

*

Éjfél után megjelenik egy ur a bárban. Betelepszik az egyik páholyba, odainti a pincért és igy szól:

— Hozzon nekem egy dupla konyakot, mielőtt még kitör a nagy botrány.

A pincér ijedten közli a különös rendelést az üzletvezetővel, aztán hozza az italt. Az ur nyomban lehajtja és megismétli előbbi kijelentését:

— Hozzon még egy dupla konyakot, mielőtt a nagy botrány kitör.

Megkapja a konyakot, közben a főpincér alarmirozza a bár egész személyzetét, megtesznek minden előkészületet és a különös vendégre az ügyeletes detektiv figyelmét is felhivják. De az csöndesen és nyugodtan ül a helyén, csupán nyakra-főre rendeli a konyakot mindig a fönti szöveggel.

Végre félkettőkor a főpincér megunja az izgalmas várakozást és odamegy hozzá:

— Mikor fog, kéremszépen, a nagy botrány kitörni?!

— *Most*, — feleli a rejtélyes vendég angyali nyugalommal — *nekem ugyanis nincs egy vasam sc . . .*

ILLATOS MOLYIRTÓ
„HERMELIN" a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA" DROGERIJA NOVISAD

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. május 19.

Budapest deviza 1150—1158, valuta 1130—1152.

Prága deviza 54.85—55.35, valuta 54.375—54.875.

Berlin deviza 68.1—68.3 milliárd márka, valuta 67.65—68.05 milliárd márka.

Bécs deviza 1149—1155, valuta 1151½—1154½.

London deviza 296.

Newyork deviza 162.50.

Zürich, máj. 19. *Zárlat:* **Beograd** 8.40, Páris 2675, London 2510, Newyork 517, Brüsszel 2600, Milanó 2097.5, Amsterdam 20770, Berlin 123, Bécs 72.80, Szófia 3.75, Prága 15.30, Varsó 99.40, Budapest 72.60, Bukarest 2.45.

Zagreb, máj. 19. *Zárlat:* Páris 321, London 297 ötvenhead—300 ötvenhead, Newyork 61.11 [illegible] deviza 248.80—251.80, valuta [illegible] 14.60—14.75, Bécs deviza 8.[illegible]—8.75, valuta 8.64—8.76, Prága deviza 181.675—184.075 valuta 179.30—181.70, Budapest 0.0857—0.0877.

Beograd, máj. 19. *Zárlat:* Páris 3.20, London 299.40—299.50, Newyork 61.50—61.60, Brüsszel 3.11, Milanó 2.50½—2.51, Amsterdam 24.85, Berlin 14.68, Bécs 8.64—8.68, Prága 183—183.10, Budapest 8.69, Bukarest 29—29.25, Genf 11.93—11.945, Szaloniki 110.

Noviszadi terménytőzsde, máj. 19-én. Gyenge forgalom mellett lanyha irányzat állapitható meg. Az üzlet teljesen a külföldi piacok hatása alatt áll, ahol az érdeklődés erősen megcsappant. Buza, bácskai 75—76, 2 százalékos 475 dinár, bánáti 76—77, 2—3 százalékos Szenta paritásban 480 dinár, bánáti 77.5—78.5, 2—3 százalékos Szenta paritásban 480 dinár. Tengeri, bácskai K. D. 195 dinár, bácskai dunai halóállomás R. K. 206 dinár, bácskai hajóáru Noviszad 205 dinár, bácskai fehér csatornai hajóáru 210 dinár, szerémi Sld. paritásban 200 dinár. Forgalom: buza 330, tengeri 3550 q.

Szentai gabonaárak, máj. 19. A mai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 465 dinár, Árpa 260 dinár, sörárpa 330 dinár. Tengeri 185 dinár, hajóba 187.50 dinár, vasutra 185 dinár, julius—szeptemberre 195 dinár. Zab 260 dinár. Herem[illegible] 1600 dinár, [illegible]harmag 260 dinár. Köles 250 dinár. Bab 230 dinár. Liszt 0-ás GG. 710 dinár, 2-es 680 dinár, 5-ös kenyérliszt 630 dinár. Korpa 220 dinár. Irányzat lanyha.

Budapesti gabonatőzsde, máj. 19. A terménytőzsdén nyitáskor az irányzat gyenge, a vételkedv gabonafélék iránt teljesen hiányzik. Az amerikai piacoktól is gyenge irányzatot jelentettek. Csikágóban és Newyorkban a májusi buza egy centtel esett vissza, a tengeri másfél centtel lett olcsóbb Csikágóban a rozs viszont egy centtel drágább májusra, de félcenttel olcsóbb juliusra. A budapesti tőzsdén nyitáskor gyenge kinálat van buzában. Óbuzát 510.000, ujbuzát augusztusra 490.000 koronával kinálnak. Kereslet egyáltalán nincs és ezért a buza 5000—7500 koronával olcsóbb. A rozs ára 425—435.000 korona közt váltakozik, de erre sincs vevő.

Egyedül tengeri iránt mutatkozik némi érdeklődés, 270.000—272.500 koronával vannak prompt ajánlatok, 267.500 korona pénz van rá.

A zab szilárdan tartott, 430—435.000 koronát is fizetnek métermázsájáért.

Csikágói gabonatőzsde, máj. 18. Buza májusra 169.5, buza juliusra 152, buza szeptemberre 142.25, Tengeri májusra 112, tengeri juliusra 115, tengeri szeptemberre 113.375. Zab májusra 45.25, zab juliusra 44.375, zab szeptemberre 44. Rozs májusra 122, rozs juliusra 112.5, rozs szeptemberre 104.75.

Newyorki gabonatőzsde, máj. 18. Buza őszi vörös 210.5, buza őszi kemény 183.5. Tengeri 125. Liszt sp. w. cl. 675—725.

Az irányzat buzánál gyenge, tengerinél csendes.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 412 (+16), Bogojevó 487 (+15), Palánka 404 (+8), Noviszad 399 (+6), Zemun 453 (+3), Pancsevó 430 (+2), Smederevó 503 (+5). *Dráva:* Maribor 232 (+12), Terezinopolje 213 (—27), Donji Miholjac 360 (—4), Oszijek 384 (+11). *Száva:* Zagreb 84 (—16), Sisak 725 (+60), Jasenovac 774 (—12), Bród 712 (+5), Samac 577 (—3), Mitrovica 583 (+8), Beograd 393 (+3). *Tisza:* Szenta 246 (—24), Becsej 266 (—14), Titel 396 (—3). *Kupa:* Karlovác 290 (—78). *Vrbas:* Banja Luka 162 (—12). *Boszna:* Doboj 128 (—102). *Drina:* Zvornik 142 (—18). *Morava:* Csuprija 290 (+2).

VEGYEN EGY PAR

„KULCS"-jegyes harisnyát (vörös, kék vagy arany jeggyel) és meggyőződik, hogy 1 pár annyi ideig tart, mint 4 pár másik harisnya. Mindenütt kapható.

Harisnyák „KULCS" nélkül hamisitottak. 3615

Reumás?
Ez ellen legjobban használnak
Bayer
Aspirin
tablettái.
Figyeljünk a kék-fehér-piros vedjegyre.

Lysoform
Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

MEGJELENT Az uj lakástörvény ÁRA 6 DINÁR
HITELES MAGYAR FORDITÁSA
MAGYARÁZATOKKAL
MINDEN UJSÁGÁRUSNÁL KAPHATÓ
MINDEN UJSÁGÁRUSNÁL KAPHATÓ

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik szeretett férjem illetve édesapánk elhunyta alkalmával megjelenésükkel fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk köszönetet.

Bácstopola, 1925. május 19.

özv. Barna Pálné
és gyermekei

Felhivás

A kereskedelmi és ipari minisztérium VI. 1542—1925. sz. rendeletével engedélyezte a Sombori Mezőgazdasági Tőzsde felállitását.

Ennek a mezőgazdasági tőzsdének a többi közt az is egyik főfeladata lesz, hogy a mezőgazdasági termelő szövetkezetek közvetlen érintkezésbe jussanak a honi és külföldi fogyasztási szövetkezetekkel és ily módon a legkedvezőbb feltételek mellett helyezhetik el terményeiket a fogyasztóknál.

A kitüzött célnak azonban csak akkor tudunk megfelelni, ha ennek a tőzsdének speciális rendeltetése a mezőgazdáknál, kereskedőknél, iparosoknál és vállalatoknál kellő megértésre és támogatásra talál.

Azzal a kéréssel fordulunk tehát az összes érdekeltekhez, hogy a mi hézagpótló tőzsdénkbe minél tömegesebben tagul belépni szivesked-jenek.

A belépni szándékozó mezőgazdák és mezőgazdasági érdekeltségek forduljanak a Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesülethez, az iparosok, kereskedők és gyárosok pedig a Kereskedők és Gyárosok Testületéhez (Lloyd) Sombor.

Szükségesnek tartjuk még megemliteni, hogy a sombori mezőgazdasági tőzsde választott birósága tisztán szakemberekből fog megalakulni, továbbá, hogy a birákat nem sorsolással, hanem a felek szabad választása szerint fogjuk kijelölni, s végül hogy 50.000 dinár összegig hármas birói tanács fog dönteni, amivel minden pernek gyors és szakszerü elintézését akarjuk biztositani.

A még meg sem alakult sombori mezőgazdasági tőzsde ellen bizonyos érdekeltségek részéről emelt kifogásokat és ellenvetéseket azzal lehet a leghatásosabban ellensulyozni, ha minél több tag jelentkezik felvételre.

A felvételi dijakat és a rendes évi tagdijat a tőzsde megszervezésére kiküldött bizottság ideiglenes hatállyal és különböző kategoriák szerint a következőképpen állapitotta meg:

I. mezőgazdák részére 50 hold földig 100 dinár, 51—100 hold földig 200 dinár, 101—200 hold földig 300 dinár, 200 hold földön felül 500 dinár.

II. Iparosok részére, kiknek iparuk a mezőgazdasággal van összefüggésben 200 dinár.

III. Szövetkezetek, mezőgazdasági és ipari egyesületek, valamint ezek fiókjai részére 300 dinár.

IV. Kereskedők és társas cégek részére 500 dinár.

V. Részvénytársaságok, pénzintézetek és gyárosok részére 1000 dinár.

Az évi tagságdij ideiglenesen a beiratásidij összegének a felét teszi ki.

Sombor, 1925. évi május hó 10-én.

A Bácsbodrog Vármegye Gazdasági Egyesülete
mint alapitó.

A Sombori Kereskedők és Gyárosok Testülete
mint alapitó.

Tagfelvétel

A „Sloga" temetkezési egyesületbe rendes tagok felvétetnek. Csak SHS királyságbeli 20—65 éves egyének vehetők fel. **Jelentkezni lehet Csorics Vince Rudics-utcai divatáru üzletében, továbbá Réti I. só urnál a „Narod" kávéházban, végül az egyesületnek az u. n. izr. iskola épületében levő ideiglenes helyiségében naponta 4—6-ig.**

Felvételi dij: 40 dinár s haláleseténként 25 dinár. Ezzel szemben kifizet az egyesület elhalálozás esetén 20.000—40.000 dinárt.

6349 **Az elnökség.**

LAKÁS KIADÓ

Irta: Charles Quinel

Philippe du Verbois elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Nem lehet az életet tovább birni, mert csupa nyomoruság és hiábavaló küzdelem.

— Hiába keresek lakást, nem tudok elhelyezkedni, ugy élek, mint az elátkozott, nem érdemes élni.

Igy monologizált magában és a Szajnapart felé haladt, mert tudta jól, hogy az olcsó és gyors öngyilkosságnak a Szajna a legjobb eszköze.

Egyszerre megállt, mintha a lába a földbe gyökerezett volna.

Üres lakást látott!

Odalopódzott az ablakhoz és benézett rajta. Munkások járkáltak fel-alá az üres szobákban. Az egyik a falon mérieskélt, bizonyára villamoslámpáknak való helyet, a másik a padlót gyalulta, a harmadik pedig ugyanakkor a tapéták felragasztásával foglalkozott.

A halál gondolata egyszer és mindenkorra kiveszett barátunk fejéből.

— Kiadó a lakás? — kérdezte a portástól, akihez lóhalálában rohant oda.

— Dehogy is uram — felelte a portás, mélységes megvetéssel a hangjában.

— De hiszen üres!

— Igen üres.

— Miért üres?

— Mert a háziuré!

— De a *háziur nem lakik benne!*

— Nem, mert tartja valakinek.

— Kinek tartja?

— A jövendő vejének.

— Hát menyasszony a lánya?

— Még nem, de reméli, hogy lesz.

— Udvarol neki valaki?

— Nem udvarol senki.

Másnap reggel Philippe zsakettot huzott és beküldte a névjegyét a háztulajdonoshoz, akit Croquet-nek hivtak.

— Igen tisztelt uram, — kezdte mondókáját — hosszu idő óta szeretem már a leányát, de valami furcsa félénkség mindezideig visszatartott attól, hogy nyilatkozzam. Családom elsőrangu, társadalmi állásom megfelelő. Vagyonom kevés. Elfogad-e vejének?

Az öreg Croquet mosolygott:

— Mindaz, amit önről tudok, uram, elég. Ha leányomnak nincs ön ellen kifogása: elveheti. Ismeri már a *leányomat?*

— Nem, de remélem, majd bemutat neki.

— Hát a hozománnyal hogy leszünk?

— Ahogy parancsolja, uram, én csak a leánya kezét kértem.

— Óvatosságból nem adom önnek ki az egész összeget, hanem csak életjáradékot kötök le.

— Azt is elfogadom.

— Hogy azonban baja ne legyen, egy berendezett lakást is kap.

— Mondtam már uram: mindent ahogy ön parancsolja.

Másnap bemutatták a leánynak, aki igy szólt:

— Tizenegy embert kosaraztam ki, ön épugy lehetne a *tizenkettedik, mint a többi.* De családi okokból azt mondom: igen.

Elszaladtak a közjegyzőhöz és ott az apa tizennyolcezer frank havi járadékot biztositott a fiatalpárnak, arra az esetre is, ha elválnak.

Az esküvő megtörtént. Az esküvő estéjén a következő levelet kapta az ifju férj.

— Bocsásson meg, ha nem jelenek meg a nászéjszakáján. Kiváló költőnk és szerelmesem, Azur, megszöktetett.

— Rémes! — nyögte Croquet, amikor másnap reggel megjelent és a hirről tudomást szerzett.

— *Miért lenne rémes?* — szólt az ifju férj.

— De hát nincs feleséged!

— Nem baj. Van lakásom. Asszonyt könnyebb kapni, mint lakást.

Eladó

Vojnits Antalné egyemeletes háza. Bővebbet: Dr. Fischer Jákó és Dr. Kalmár Elemér ügyvédeknél, Subotica. 3587

Teljesen ujonan berendezett és kompressor nélküli Dieselmotorral üzemben levő

MALOM ELADÓ 4(10

Esetleg társ keresteltik, vagy felében is eladó. Ugyanitt egy 70 HP félstabil gőzgép is olcsón eladó.

Cim: Dr. Beloborski és Szugyi Forgalmiroda Novisad, Šafarikova ulica 7. szám.

Alantirottak ugy a maguk, valamint a nagyszámu rokonság nevében fájdalomtol megtört szivvel jelentik a felejthetetlen drága férjnek, gondos atyának, testvérnek és sógornak

BORZASKI VLADIMIR
KERESKEDŐ

f. év és hó 18-án d. u. 2 órakor, munkás életének 48-ik, boldog házasságának 20-ik évében történt elhunytát.

A drága halott hült tetemeinek temetése a gör. kel. szertartás szerint f. hó 19-én d. u. 4 órakor volt.

Senta, 1925. május 20.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Özv. Borzaski Vladimirné szül. **Mikovity Katica** neje, **Szredoje, Nesztor, Jelena, Bojana, Radomir** gyermekei, **Borzaski Zorka** nővér, **Borzaski Szíva** testvér, **Borzaski Leposzava** szül. **Csavity**, sógornő, **Schnitchen József** sógor.

MJESNI ŠKOLSKI ODBOR BAJMOK
311/25.

Javna dražba

Rešenjem Mesnog šk. Odbora Bajmok, a odobrenjem nadležnih šk. vlasti održati će se dne 31. maja 1925. god. u 2 sata posle podne kod stare škole Bajmok javna dražba (ponude se primaju i ofertama) zbog gradnje šk. zgrade kod stare škole Bajmok (4 šk. dvorane i jedan učit. stan) po zastavljenom nacrtu koji stoji na uvid strankama kod Uprave osn. škole Bajmok. Gradnja ima iza odobrenja dražbenog zapisnika sa strane nadležne šk. vlasti odmah započeti. Detaljna obaveštanje pismeno i usmeno daje Mesni šk. Odbor Bajmok.

Bajmok, 17. maja 1925.

343 **Mesni šk. Odbor Bajmok**

Filip Buraš kr. sudski izvršitelj u Subotic

Izvrš. br. 339/1925.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretnine, koje su usled odluke broj 10226/1924 subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja Franje Sabo zastupan po advokatu dr-u Eugenu Wilheimu protiv ovrsenika, radi namirenja 740 din. glavnice i spp. popisane i na 70.000 din. procenjene i zaplenjene, polmence nameštaji na temelju odluke broj Gn. 3192/1925 subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

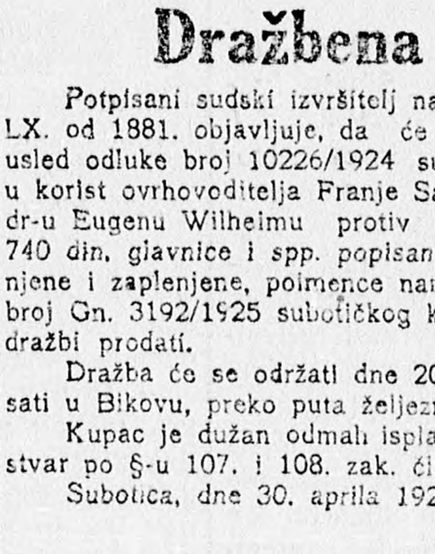
Dražba će se održati dne 20. maja 1925 po podne u 3 sati u Bikovu, preko puta željezničkoj stanici Gabrić.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

Subotica, dne 30. aprila 1925 god.

Filip Buzaš
kr. sudski izvršitelj.

„DAMA"
FEHÉRNEMŰSZALÓN

Felhivjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérnemükre.

Garniturák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól a legszebb kézimunkával tetjesen készen. Azonkivül **hálóingek, jumperek, blúzok, kombinék, ingbugyik,** ágynemük, abroszok, stórok készülnek a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

NIKKELEZÉS
TÖMEGCIKKEK EGYES DARABOK
legolcsóbban, legszebben, leggyorsabban
TENNER OPTIKUS és ORVOSI MŰSZERÉSZNÉL
SUBOTICA, KORZÓ 11. SZÁM.

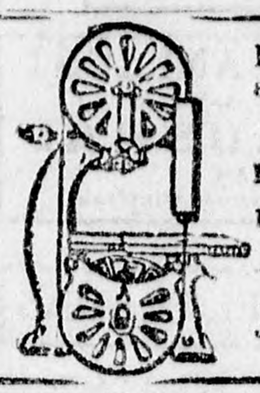
Motorkerékpárok A legjobb minőségü KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár alkatrészek, **VARRÓGÉPEK** ezekhez alkatrészek, legolcsóbb beszerzési helye **Stern Adolf** varrógépkereskedése Subotica, Jelašićeva u. 5. Részletfizetésre is.

Jóforgalmu üzlet

a főtér mellett más vállalkozás miatt

eladó

Cim a kiadóhivatalban.

Raktárunkból azonnal szállitjuk a a legmodernebb tipusu, duplagolyós csapágyazásu

német gyártmányu famegmunkáló gépeket és szerszámokat.

Jellinek és Társa Subotica,
Paje Kujundžiča ulica 4.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. **Subotica** Telefon: 190 sz.

Táviratcim: Konderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentai put.

AMERIKAI KÉVEKÖTŐMANILLA

Zsák, ponyva, kötél, zsineg, lópokrócok, butorszövet és kárpitos cikkek

Szőnyegek minden kivitelben, kókusz futók és szőnyeg védők.

HASZNÁLT

de kitünő állapotban levő

HENGERSZÉKEK
SIKSZITÁK
DARA- és DUNSZTTISZTITÓ GÉPEK
RENTABEL
TRIŐRÖK
TARÁROK
ÉS EGYÉB MALOMBERENDEZÉSI GÉPEK

OLCSÓN ELADÓK

CIM A KIADÓHIVATALBAN

APRÓSZÉN

25 mm-re rostálva, salak képződés nélkül, 12—17% hamu, legjobban megfelel **kőrkemencéknek, gőzmalomnak, villanytelepeknek.**

Szállitunk kedvező áron, bérmentve minden vasutállomásra.

D. Koen, szénosztálya Mostar

Bánátban járás székhelyü városban, jóforgalmu rőfösüzlettel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmü, a főtéren levő **egy emeletes ház** jutányos árban eladó. Bővebb felvilágositással szolgál **Dr. Belohorski és Szuzyi** forgalmi irodája **Novisad**, Safarikova u. 7. I./10.

Uj kozmetikai laboratórium!

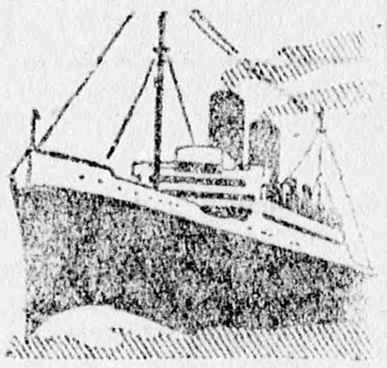
Godiva

Feuer János vegyészmérnök megnyitotta tudományos alapokon álló modern kozmetikai laboratóriumát Trenkova ul. 15. szám alatt.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentinába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába
és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

Jugoszláviai vezérképviselet
„TRANSOCEANIK"
Jugoszláviai Utazási és Szállitmányozási R. T.
ZAGREB, Pejačevićeva ul. 6.

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitünő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:
„METEOR" ügynökség és információs iroda **Vel.-Bečkerek** Wilson tér 3. Sürgönyelm: Transoceanik V. Bečkerek

KERESKEDELMI INFORMÁCIÓKAT

minden államból, elsősorban Szlovéniából, valamint Olaszországból, Angliából Franciaországból és Hollandiából

PONTOSAN BESZEREZ
Aloma Company
LJUBLJANA

PÉCS-SZABOLCSI

SZÉN és BRIKETT

és pedig kétszer mosott kovácsszén, kockaszén ipari célra, ugymint

SALGÓTARJÁNI DARABOS SZÉN

cséplési célra legolcsóbb napi árak mellett elváltolva franko bármely állomásra, továbbá

I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN

pormentes, szivógázmotoros üzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkori pontos szállitásra — legolcsóbb arak mellett

DANICA FAIPAR OSIJEK

Telefon 4—04. Desatičina ul. 27.

A legjobb magvakat szállitja a

ZAGO D. D.

MAGTENYÉSZTŐ INTÉZET

ZAGREB 6

Postafiók 50

Üzlethelyiség:
Preradovićeva ulica br. 20

Különlegesség:
babmag
legkitünőbb minőség
saját termelés

Sörgyárosok és sörkereskedők figyelmébe!

KORONA DUGÓ IPAR

KALMÁR, SUBOTICA SOMBORSKI PUT

Cipőüzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

cipőüzletemet

a „Bela Lala"-hoz, az Apolló épületében

Novisadon

(a városházával szemben) megnyitottam. — Állandóan rak táron tartok legkiválóbb minőségü cipőket a legolcsóbb árban. Kérem tekintsék meg a raktáramat vélkötelezettség nélkül.

Kiváló tisztelettel

MAVRO POLLAK

NOVISAD

Nemcsak érdekes megbizható

UJSÁGOT KAP

hanem

egy VADONATUJ AUTÓT vagy TRAKTORT

IS NYERHET

ha május 1-től kezdve félévre előfizet a BÁCSMEGYEI NAPLÓ-ra
Előfizetési ár félévre 270 dinár

Azok, akik nem előfizetők, hanem naponta olvassák a lapot, szintén részt vesznek a sorsolásban, ha április 1-től minden megjelent szám címoldalát beküldik a kiadóhivatalba.

MÉSZKŐ

TISZTA MÁRVÁNY

vakitó fehér, könnyü, nagyon kiadós. Feltétlenül jobb mint a **beremendi vagy barsányi kő. Szállitás prompt, bérmentve minden állomásra.**

D. Koen, mészkőbánya Mostar

LIFKA KEKI MOZI

18-tól—21-ig hétfőtől—csütörtökig

Goldwyn Cosmopolitan világattrakció

HÁROM HÉT

Elynor Glynn regénye 6 felvonásban.

FEDÁK SÁRI

szerepét Alan Prinele az pesti díjjal nyert művésznő alakítja

Ki ne ismerné az izzó szenvedélyek és forró szerelemről áttűzött regényt, mely az egész világon a legnagyobb sikert aratta? Az ügyes amerikai rendező a beállításokban oly szenvedélyt vitt, hogy minden szigorú erővel ragadja magával a lebilincselt nézőt.

J. LOVAS DIVIZÓ NAGYVERSENYEK.

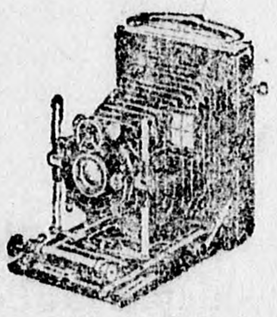
Az előadás kedvezőtlen idő esetén a teremben lesz megtartva, amerikai film monopolja.

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, uri, vagyonos körökben diszkréten közvetít Faragó irodája Budapest, Népszínház-utca 16. Cégjelzésteleu levelezés. Díjtalan felvilágosítás. 3803

Fotocikkek

2917

Fényképészeti gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányu lemez és film. Mimosa gázfény, brómezüst és celloidin levelezőlap és papir stb. Fotocikkek gyári áron.

Fényképészeknek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soronkivül gyors elintézést nyernek és **bérmentve** szállit

DEUTSCH I.

optikus és fotoraktüzlete

SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

FOGLALKOZÁS

Rövidáruangrósüzlet következő alkalmazottakat keres: Irodista könyvelésben, levelezésben jártas, gyorsirást tudók, a német nyelvet irásban és szóban jártasak előnyben. — A szakmában perfekt segéd, ki mint helyi ügynök is megfelelne. Csakis olyanok ajánlkozzanak, akik ilyen minőségben már működtek. — Kifutófiuk felvétetnek. 4354

Famegmunkáló gépmühelybe felvétetik ügyes, szakképzett elömunkás, aki a gépek beállitását érti s azokon a munkát pontosan elvégezni tudja. Jelentkezés »Hrast« a. d. Subotica, Paralelni put 17. 4353

Mindenkinek érdeke, hogy megtekintse ujonnan bevezetett versenyszabásu gomat jó minőségü külföldi szövetekből. Egy scheviot férfi öltöny mérték szerint 800 dinár. Egy kamgarn férfi öltöny mérték szerint 950 dinár és igy feljebb minden izlést kielégitő divat szerint. **PÉITSISTVÁN** szabó Vilsonova ulica 35. 4124

Szelepházakat Marschall regulátorral, MÁV lokomobilokhoz szalma- és törekrázó tengelyeket készit Fuchs gépmühelye Kula, Bačka. 4183

Okleveles gyógyszerész kerestetik julius 1-től három havi kisegitésre. Cim a kiadóban. 4196

Jóházból való szakácsnő kijól főz és egy megbizható szobaleány állást keres. Cim a kiadóban. 4332

Bejáró mindenes-szakácsnő kerestetik Kralj Petar Park 6. emelet. 4359

Állandó sofförtanfolyam. Gyakorlati és müszaki kiképzés: Rehák Gyula. — Forgalmi előadó: dr. Tikvitzki István autóreferens rendőrkapitány. — Térkép- és utelőadó: Strass Leó mérnök. — Az oktatás nyelve: szerb és magyar. Automobilia autógarage, Subotica, I. Skadarska ulica 6. 4356

Napernyókészités átalakitás Hollán Ernő. Barátok temploma mellett

Kiszolgáló azonnalra felvétetik Deutsch optikusnál 4342

Elsőrendü éttermi, perfekt szakácsnő azonnali állást keres. Elmegy jobb uraságokhoz is, oda, ahol konyhaleány van. Cim megtudható Balázsnénál, VII. Kragujevačka ul. 1, Subotica. 4361

Villa-lakás

Palicson szezonra **kiadó,** 2 szoba, konyha butorozva, villanyvilágitással. — Cim **Faragó mészárosnál halpiac.** 3984

Ügyes ragasztó azonnal felvétetik Kiss Károly cipésznél, Bačka-Topola. 4330

Helybeli részvénytársaság keres mielőbbi belépésre, lehetőleg gyárüzemi gyakorlattal biró könyvelőt és levelezőt. Német-szerb levelezők előnyben. Cim a kiadóban. 4333

BOSCH

magnesgyujtó készülékek javitása. — **Delejezés** saját egyenáramu magasfeszültségü villamostelepen. Tekercselés. — Tartalékrészek raktáron

Schmerek Engelbert

Veliki-Becskerek

Etvešova (Magyar) ucca 24.

Mérlegszerelő nagy gyakorlattal, valamint tanoncok fizetéssel felvétetnek. Mérleggyár- Subotica, Palicsi-ut 154. 4276

Gabonahivatalnok perfekt könyvelő, a gabonaszakma minden ágában járvas, többévi gyakorlattal állást keres. Megkeresőseket a kiadóhivatal továbbit. 4324

Elmennék jobb, uriházhoz szobatisdadának. Avina ulica 11. szám. 4331

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékiendő.

SZAKFÉNYKEPESZEK ANYAGOT

jól, frissen, olcsón, gyorsan csakis

TENNER OPTIKUSNÁL

SUBOTICA, KORZÓ 11 SZÁM

Vidéki rendeléseket pontosan és azonnal elintézek

Gyakorlott varró-, tanuló- és kifutóleány felvétetik. Lőw-varroda. Baiski put 9

Fiatal fogtechnikus junius 1-re állást keres. Cim a kiadóban. 4316

Gyakorlott napszabót felveszünk. Kramer Antal és Társa. 4306

Perfekt magyar-német levelezőnő, aki a gyors- és gépirásban teljesen jártas, felvétetik Lederer Leó cégnél Somborban. 4311

PATKÁNIN

(Tűz v. v.)

Patkányirtószer

Doboza: 12 din. 50 para

1931 Kapható:

Pátkánsingyár Vel.-Bečkerek

Jótáll vak az eredményért!

Abszolut megbizható házvezetőnőt keresek, aki önállóan egy kétszemélyes háztartást kifogástalanul vezetni tud. Ajánlatokat »Jól tudok főzni 626« jelige alá a kiadóba kérek. 4272

VÉTEL-ELADÁS

Uj nagy ház modern lakással 2 üzlethelyiség, nagy telek, gyárnak is alkalmas, egy nagy takarékkályhely eladó. — Ugyanott kifutó- vagy tanuló felvétetik. Cim a kiadóban. 4339

Eladó gyors teherautó, kiváló, üzemképes, 3 tonnás, 30 HP »Packard«. Kiss Dezső szabóüzlete, Senta. 4319

Nea-Crem

legmegbizhatóbb arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA

Eladó kisebb temetkezési vállalat teljes felszereléssel, keveset használt üvegezett gyászkocsival. Budanovics Jenő, Baimok. 4346

KEMJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.

NOVISAD

KÖNYVES KÁLMÁN

KIADÁSÁBAN MEGJELENT

KÉPREPRODUKCIÓK

KÖLNI KERETEZÉSSEL

KIZÁRÓLAG

CICLER, KAIĆ és TÁRSÁNÁL

SUBOTICA, BARÁTOK TEMPLOMA MELLETT

1023

Prima minőségü

BÜKKHASÁB

házhoz szállitva, felvágva, a legolcsóbb napi áron

SPEDICIÓ!

Mindennemü fuvarozás a leggyorsabban és legpontosabban teljesittetik. — Szives támogatást kér

PALJIĆ RADOMIR fakereskedő és speditőr SUBOTICA Szegedi-ut, a teherpályaudvar bejáratánál

Telefon 839 3628

AKI

PARKETTÁZTATNI AKAR

forduljon

HERMANN RUDOLF

asztalos mesterhez PETROVAC (Bačka) aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakszerüen készit el.

KÉRJEN AJÁNLATOT! 3636

Milkó Izidor

UJ KÖNYVEI

1) *Firenzei eset és egyéb elbeszélések*
2) *A miniszter barátja. Mosolygó történetek*
3) *Spekuláné és társai. Egy kötet vidámság*
4) *Asszonyok (Novellák és egyebek)*
5) *Irók és könyvek (Elbeszélések)*
6) *Baedeker irásaiból (Novellisztikus dolgok)*

A „Világ" a következőket irja a könyvekről: Mesélő kedvü, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.

A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár

Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

Jókarban levő fusharmónium, 5 váltós, eladó. Takács Ferenc Ada. 4357

Két parádésló, hintó, parasztkocsi, stráfkocsi eladó. Cara Lazara ulica 12. 4340

Sentán forgalmas helyen levő sarokházam, amelyben 30 év óta fennálló füszerüzlet, nagy kocsmahelyiség, kőleshántoló és olajmalom van, nagy gazdasági udvarral és kerttel eladó. Sohr Mór. 4277

Száz lánc prima föld városhoz közel, vasuti állomásnál, egészben vagy parcellánkint jutányosan eladó. Vadász Pál mérnök. 4087

Vöröshagyma

fokhagyma, egyiptomi, megérkezett. Narancs, citrom, datolya, füge, nagyban és kicsinyben kapható **Kiss István** déligyümölcsösnél, **Subotica.** (Barátok templomával szemben.)

Motorbicikli, teljesen uj állapotban, eladó. Cim a kiadóban. 4318

Beográdban, a legforgalmasabb utcában, igen jómenetelü fehérpék - üzlet, mühely, két sütőkemencével és minden berendezéssel azonnal eladó és átadó. Érdeklődni Haurich Lencz kereskedő Pančevo, Bánát. 4317

KÉKKŐ és RAFFIA

a legolcsóbb napi áron

Kereskedőknek előnyárak

Sugár Manónál

Subotica

3582

Ebédlő, vadonatui, eladó. Megtekinthető 12—4-ig V., Mažuranević (Biró) ul. 9. 4223

Használt butorok, tollas ágynemük, matracok, konyhakredenc, tükrök és egyéb cikkek olcsón eladók. Topnička ulica 6. 4056

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemük és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör, Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

KÜLÖNFÉLE

Római zarándokutra jegyet átvennék. Cim a kiadóban 4303

Elveszett 17-én d. u. 6 órakor az Aleksandrova uliczától a Pašićeva uliczán egy női aranyóra. Becsületes megtaláló adja le a kiadóba. 4329

Fiatal házaspár részére 2—3 szobás éves lakás kerestetik Palicson. Cim a kiadóban. 4358

Smyrna és perzsa kézzel csomózott **szőnyegeket** készit Berg & Weisz szőnyegcsomózója Vršac. — Megrendelések eredeti minták és saját tervek után **Berg Testvéreknél Vršac.** Ugyanott állandó mintaraktár. 4351

Két esetleg három butorozott szoba konyhával és fürdőszobával kiadó. Cim a kiadóban. 4352

Elveszett egy női táska vasárnap. Megtaláló a bennelevő kulcsokat illő jutalom ellenében adja le a kiadóba. 4341

Ui zongorák pianinok, csakis elsőrendü világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban, Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

Litographált levelezőlapok, tájképek, utcarészletek, interieurok fénykép után egy vagy több szinben a legolcsóbban. (Gyári árak) E. Krišer, St.-Kanjiža.

Kiadó három bolthelyiség a Frankopanska uliczán. Ugyanott egy szalámigyár felszerelés, jókarban eladó. Palicson három nyári lakás konyhával, butorozva, kiadó. Érdeklődni Frankopanska ul. 15. 4134

Üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 4280

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Láb- kéz- és hónaljizzadásnál egyedüli biztos szer a Reform kenőcs és hintőpor. Hasonló nevü utánzásoktól óvakodni kell. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában dobozonként Din. 8.— árban — ahol nincsen, a készitőnél: Blum (Illés) gyógytár, Subotica, a főpostánál. 3590

Kiadó nagyobb udvar gyorsáru-raktár közelében üzleti célokra. Cim a kiadóban. 4231

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. könyvnyomdájában Subotican.